

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

54
ԷՆԳՍՐԷԼԻ

Ս. Թեոփիտոսն Մարտիրոսուն

ՎԷ

ԵԷՏԻ ՆԷՑԷՐ ՊԱՔԻՐԷԼԷՐԻՆ

ՀԻՓԵԱՅԷՍԻ

Մարտի 2-րդ օրը զի քրիստոսն զմեզ
նայ զյամբսս:

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱԱՅԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

1882

87342

(1005-102)

PA
33780

ԷՆԳԱՐԷԼԻ

Ս. ՓԷՌԴԻՏՈՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒՆ

ՎԷ

ԵԷՏԻ ՆԷՑԷՐ ՊԱՔԻՐԷԼԷՐԻՆ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

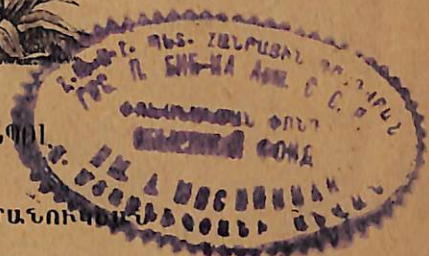

Պ
Դ
Ի
Լ
Լ
Լ
Լ
Լ

ԻՍՏԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՍՅԻ ՄԱՆՈՒԿՈՒՄ

1882

Էջի նտիմիզ Քրիստոսուն իւչ եիւզ իւչ սէնէ-
 սինտէ վութ փէրէստլէր էլինտէ շէնիտ օլուպ Հը-
 ումնա քիւրսիւյի մուգատտէսինտէն շահատէթի գա-
 պուլ վէ թաստիք օլունան էնդարէլի Սուրբ Թէո-
 դիտոն նամ աղիզին , վէ էնդարէյէ իւչ սահաթ
 գատար մէսաֆէյի պայիտտէ (Խֆէր) կէօլիւ թապիր
 օլունան կէօլէ աղիզի միւշարէյէյնն շէնիտ օլու-
 զու կիւնտէն պիր քաչ կիւն էվվէլ ավթըմըջ օլան
 եէտի նէֆէր պաքիրէ մայրապետլէրին նէմէնէրիմի
 օլան աղիզ Սուրբ Կրեմէս հայրապետ փէտէրիմի
 միսիլու մէրթէպէյի շահատէթէ վասըլ օլուուզլա-
 րընըն թափախթընը հափի, պու թարխատէն տօղ-
 սան պիր սէնէ ադաթ եանի 1791 սէնէսինտէ թասլ
 վէ նէյիր օլունմուչ օլան բէսալէ մէրուր զէմանն իլէ
 զայ վէ թէյէֆ օլմուչ , վէ թահրի օլնարագ պիր
 նուսխասը էլիմիզէ կէչմիլ օլտուղունտան աղիզի
 միւշարիլէյին իթիգաթ վէ խմանընա մէրպուլթ պու-
 լունուպ, հիմայէթ վէ շիֆահաթընա սըղընան տին-
 տարանը վէ խուսուսի իլէ վէթանըմըջ օլան էն-
 գարէ գաթօլիլէրինի իչպու ասար մէմուուհէտէն
 մահրում իթմէմէք վէ օլ ասըրէրատ վութփէրէպէ-
 րին խրիտալյանլար իւզէրինէ նէ տէրէճէ թասալ-
 լըթտա պուլունտուզլարընը վէ խըրիտալյանլար տին-
 լերի ուղըունա անլէրէ մուգավէմէթ իտէրէք , նէ-

83-2013

Ֆիւզիքներն թիւրիւ թիւրիւ խկէնչէլերէ թէպիւմ
 էտիպ գան տէօքմէք չէհիտ օլմագ իլէ փութփերէս
 լէրէ զպիպէ վէ փութլարընը վէ փութխանէլերինի
 մահֆ վէ իզպէ էտիպ , ազիզ տինիմիզի նէչիբ վէ
 ինթիչարէ շքարաբզլարընը ինգարը ամմէյէ պու
 վասիթա իլէտէ արզ վէ իպրագ էյէմէք նիչէթի
 խայրելյէսի իլէ իչպու բէսալէնին պազը քէլամլարը
 շու վագթըն իգթիլգասընա կէօրէ ազնաչըլըր եօլտա
 թասիհ վէ միւճէրէտ տինտարանըն խայըր տիււ
 սընա մագհար օլմագ արզլուսի իլէ թարաֆըմտան
 եէտի իւզ նուսիտ թապ էթտիբէրէք մէճճանէն տա
 դարըլըչարը :

Պ. ՅՈՎ. ՀԱՆՆԷՍ ԱՊՏԱԼԵԱՆ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

ԷՆԳԱՐԷ ՃԷՄԱԱԹՂՆԱ ԽԻԹԱՊ

Ազիզ Պողոս առաքեալըն « Յիշեցէք զվաստա
 կաւորս ձեր » սիզին իչին զահմէթ չէքէնիբի խա
 թըրա կէթիբին տէմէսինէ կէօրէ , անասըլ ինգարելի
 օլուպ , էնգարելի քրխատիանլարըն ուղուբունա չա
 լըչան , վէ նիհայէթ մարտիրոս օլան սուրբ թէոտի
 տոնուն թէրճիւմէի հայինի , վէ նէ թարզ մարտի
 ռոս օլտուղունու պիլմէք սիզէ ֆարզ օլտուղունտան
 պու ազիզին գատրինի թանըմագլըզընըզ իչին , օնու
 թարիֆ էթմէյի միւնասիպ սայմըլմ :

Պու ազիզին քիւմ օլտուղունու վէ նէ ետիտը
 զընը պիլմէք ֆարզ օլտուղտան մատա , փէք տէ
 խայըրը վէ ֆատիլի տիր : Չունքի օնուն պէօյէ
 ազիւմ սէվապ սահիպի , վէ Ալլահատա մագպուլ օլ
 տուղունու թանըյարադ , օնու քէնտինիզէ չէֆա
 աթճը էտին տիլինիգտէ , ճան վէ թէն թարաֆըն
 տան նիչէ նիչէ մէնֆաաթլարա մայլք օլաճաղընըզ
 տէրքեար տըր : Յիլվազը էյէր քի պու ազիզ տիււ
 եա իւզլրինտէ իքէն , պու քիթապճըզտա պէյան
 օլունտուղունա կէօրէ , հէմէչհրլերինին ուղընա
 պու գատար ազիւմ զայրէթ վէ մուհասպէթ իլէ չա
 լըչիւլը ըսա , օնուն չէֆաաթընը տիլէտիլինիզ , օնա
 միւրաճաաթ վէ տուա էթտիլինիզ , վէ օնուն եօր
 թուսունտա վաճիպ օլան իզգէթ վէ իպատէթի իճ :

բախթի յինից հալտէ , շիմտի հուզուրի պարիտէ նէ գատար տահա զիյատէ սիգէ էյլիք վէ եարտըմ իթմէ յէ հազըր աըր : Հաթթա տէ յէսիլիրիմքի պու ազիլին շէֆաաթընա մալիք օլուրսանըզ , իլէրիտէ պահս օլունաճազը վէճհիլէ Փրանտոն քահանանըն ըլեյասընտա կէօրտիյիւ , վէ մէզքիւր քահանայը տավթ էթմէ յէ կիտէն քիչիլէրին տէ թաստիք էթտիքլէրի միսիլու պիր փահասըզ խազնէ յէ մալիք օլուրսունուզ , վէ պէօյէ պիր ազիլ հէմէհրինիզիլ թանըտըղընըզա մէմուռնի յէթ իլէ պու քիթապճըզազը գապուլ էտէրսինիզ :

Հալ պու քի Ս. թէտղիտոնուն հիքեսյէսինի օգուտուզունուզտա , իթիմալ աըր քի թարիֆ էթտի յիսիլ շէյէր սիգէ մուսալազալը կէօրիւնսիւն : Լաքին մալիւմինիզ օլուռն քի , Լաթին լիսանընտա աքրա սիլիքերա վաթուրն սահէն նամիյի պիր քիթապ օլուպ , էփայիլտէ զուհուր էտէն պազը մարտիրոսլարն թապտիրլէրինի վէ էզիյէթլէրինի թարիֆ էտէր , վէ կերէք քիլիսէի շէրիֆ , կերէք ալիլէր ինտինտէ զայէթ սահիհ վէ միւթէպէր աոտ օլունուր . շունքի մէզքիւր քիթապտա թարիֆ օլունան շէյէր , վազթընտա վէ կիւնինտէ հազըր պուլունան , վէ ալիսէն միւշահտէ էտէն քեսմիլ վէ շայանը իթիմատ քիչիլէրին էլի իլէ եազըլըզ օլտուզունտան էօթլուրիւ , շիւպհէտէն արի տիր . պու հիքեսյէ տաթի մէզքիւր քիթապտան իլարաճ օլունմայըլա , սահիհիլինէ շիւպհէ օլունամազ : Հաքէզա քիլիսէ թէվարիսի եազան նամտար միւլիլիլէրտէն մատա , ճէմի ազիլլէրին վէ մարտիրոսլարըն իֆալ

վէ հարազէթլէրինին թէճէսիւսինտէն թային օլունմուզ Պօլլանտիսք թէտիլյէ օլունան էնճիւմէնի տանիլտէն տէ , պու ազիլլին հիքեսյէսի թէմումէն գապուլ օլունմուզ տուր : Գաթի նազար Լաթին , Բուս , էրմէնի , վէ ախէր քիլիսէլէր տաթի Այսմուուրքլարընտա պու ազիլլին զիքրինի էտէրլէր . վէ Բուստա պու ազիլլին նամընտա պիր եզրայրուլթիւն տաթի թէէսիս օլունմուզ տուր : Իմտի պու հիքեսյէնին հէր վէճհիլէ սահիհ օլտուզունու պէյան էթալքտէն սօղրա , թարիֆինէ պուշլայալըմ :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՍՕՆ ՀԱՆՍԱԾԱՆՔԸՆ ՊԱՇՏԱՆԿԸՆ

Հազարէթի Խոսթարիխներն իքի երեզ սէքսէն տէօրթ սէնէսինտէ, Գիտկղէտիանոս նամ իմիկերաթօր Շարգտան Ղարպա գատար հիւքմ էտէն Բօմա տէվէթինին թախթընա ճիւղուս էթտիլինտէ քէնտիսի Շարգ թարաֆընտա իգամէթ էտիպ, (սէնէ 283) Ղարպ թարաֆընտա Կարինոս նամ քիմէսնէնին քէնտիսինէ խասիմ օլտուզուսու պիլէրէք, օլ թարաֆլարը մուհաֆաղա էթմէք իչին, Հէրքուլէոս Մաքսիմիանոսու Չէզար փայէսիլլէ փատիչահ նասպ էթտի: Հալ պու քի, իլէրիտէ հէր թարաֆտան իխթիլալ վէ սէֆէր գուհուր էթտիլինտէն, Գիտկղէտիանոս պու գատար ումուրու խարէ էթմէյէ իքի փատիչահըն զայրի քեաֆի օլտուզուսու կէօրմէյիլէ, իքի Չէզար տահա, եանի պէօյիւք Կոստանդիանոսուն փէտէրի Կոստանդոս Կլըրոսու վէ Կաղերիոս Մաքսիմիանոսու փատիչահ նասպ էթտի (293), վէ պէօյլէճէ տէվէթինի տէօրթ հիստէյէ թագսիմ էյլէտի:

Գիտկղէտիանոս՝ Քրիստիանլարըն գանընը տէօրմէյէ, վէ օնլարըն այլնլէրինին իճրասընը մէն էթմէյ թախիպ օլմատըղընտան, վէ Կոստանդոս Կլըրոս տախի հազիմ թապիլթա մալլէք, վէ թէ-

պտհատընըն ըահաթընը քէնտի ըահաթը կիպի իլթիլգամէտէր օլտուզուսուսան, պու իքի փատիչահըն հիւքմի ալթընտա պուլուսան քրիստիանլար հէմ բահաթ, հէմ տէ նաղարտա իտիլէր: Հաքէզա էյալէթլէրտէ պուլուսան փալիլէր վէ զապիտլէր տախի պու փատիչահընտան իպրէթ ալարազ, Եպիսկոպոսլարա վէ քահանայլարա իգգէթ վէ ըիսայլէթտէ գուսուր էթմէմէյէ սայ ու զայրէթ էտէրլէր իտի, շէօլէ քի պու բուխասթ սայէսինտէ տինէ կէլէնլէրին, վէ շէհիլէրտէ պինա օլան քիլիտէլէրին, վէ քիլիտէլէրէ կէլէն ճէմաաթըն սայլուր կիւն պէ կիւն արթմագտա իտի:

Լաքին իքի Մաքսիմիանոսլարըն հիւքմ էթտիլէրի մահալէրտէ պէօյլէ տէյլ իտի, չուքի Հեղուլէոս Մաքսիմիանոսուն, Թէպէա թապիլթօլուսան քրիսթիյան սաքէր պէօլիլիւսիւ քիւլլէն գըրճտան կէչիրտիլի, վէ նիչէ նիչէ սախր քրիստիանլարը մարտիրոս էթտիլի, թարիխլէրտէ մէսթուր վէ մուգայլէա տիր: Կաղերիոս Մաքսիմիանոս իտէ, քրիսթիյանլարա իֆրաթըլա խասիմ օլտուգտան պաչգա, փալիտէսի տախի քրիսթիյանլարըն խամի ալուտի օլտուզուսուսան, էվլատընը տախիս թահրէք էթմէքտէն կլրի տուրմագըաը: Էզ ճիւլէ կէրէք քէնտիլին վէ կէրէք փալիտէսինին մուրատընա կէօրէ, պիր միւտտէթ քրիսթիյանլարա գօրջը սույի հարաքէթտէ պուլուսանտաղըսա, եա քի Գիտկղէտիանոստան հիճապ էթտիլինտէն, եա տա ալիլէր պիր միւլլահագտան նաչի իտի:

Աճճագ (297) Աճէմ սէֆէրլնտէն գապան-

տողը մուգաֆֆէրկէթ իւզէրինէ , հիչ պիր տիւր-
լիւ գապթ օլունմայըւ , վէ Գիոկղետիանոսու տա-
խի սայմայըւ , քրիտիանղարը խըրփալամայա պաշ-
լատը . ալէլխուսուս օրտուտունտա պուլունանղարըն
պագըսընը մանսուպունտան ազլ , պագըսընը րէզիւ
պէտնամ , վէ պագըսընը տախի գաթլ էթտի : Պ'ր
դաշ սէնէ սօղրա էօյէ պիր գուհուրաթ վագը օլ-
տուքի , օնուն իւզէրինէ Գիոկղետիանոս տախի
Կաղերիոս Մաքսիմիանոսուն թութտուղու եօլու
թուլթմայա պաշլատը :

Շէօյէ քի Գիոկղետիանոս Շարգ թարաֆըն-
տա պուլունուպ , թապիթը տա գօրգագ օլտու-
ղունտան , իլէրիտէ նէ վագը օլաճաղընը անլամագ
նիլէթլիլէ , հայվանղարըն ըրճագ վէ թիւթէն պա-
ղըրաագլարընտան իսթիխրաճ էթմէք իչին , վաֆիր
գուրպանղար քէսմիչ իտի . հալ պու քի մուայէթին-
տէ պուլունան պագը Քրիսթիյանղար եիւզէրինէ
Խաչ չըգարմայըլա , պու աղիլ նիչանտան շլթան-
լար գաչըպ , գուրպանղարտա հիչ պիր էսէր կէօ-
րիւլմէտի : Գուրպան քէսէնլէր՝ ատիթա գուհուր
էտէն նիչանղարը հայվանղարըն . պաղըրաագլարընտա
կէօրէմէտիքլէրինտէն թաաճճիւպտէ գալըպ , պէլ-
քի օլ գուրպանղարտա պիր եանըլըք օլմուշ տուր
տէյի , թէքրար ախէր գուրպանղար քէստիլէր իտէ
տէ , եինէ պիր էսէր կէօրմէտիլէր : Պու թէճճրիւ-
պէյի պիր գաշ տէֆա թէքրարլատըքտան սօղրա ,
ճիւմիէսինին պիհուտէ օլտուղունու կէօրիւնճէ գուր-
պան քէսէնլէրին պաշ գապիթի , եա քի պագըլարըն
Խաչ չըպարտըլընը քէշֆ էտէրէք , եախստ էօյէ պիր

չիւպհէյէ զահիլ օլարագ , պուրատա մէքրուճ քիւ
չիլէր պուլունտուղունտան , ժուլլար ճէվապ վէր-
մէյօրլար , տէտի Պունուն իւզէրինէ փատիչահ զա-
զէպէ կէլիլ , օրատա պուլունանղարտան պաշղա ,
սարայընտա օլանղար տախի , ճիւմիէթէն եա գուր-
պան քէստիլէր , եա տա հաղլարընտան կէլինսին
տլի էմր էթտի : Քէգալիք սէրապէրլէրինէ տախի
էվամլրէր իրսալիլէ , ապէրլէրին ճիւմիէսինէ տէ
գուրպան քէստիլէր , վէ քէսմէ էնլէրի խիզմէթ-
լէրինտէն իխրաճ էթտիլէր տէյի էմր վէրտի : Գի-
ոկղետիանոսուն հիտտէթի պու գարարտա գալըպ
քրիտիանղար հագընտա պուլունտան զիյատէ պիր
էյ էմր էթմէտի :

Անճագ պուլնար եագընտա պուհր էտէճէք
պէօյիւք հալաճանքըն ալամէթլէրի իտի : (302)
Գիոկղետիանոս գըլը օրատա կէչիլմէք , վէ շօլ-
տան պէրի վէրմիչ օլտուղու գարար մուճիպլինճէ
Խնիմիտի շէնլէտիլիլ , Բօմա շէհրինէ էմալ էթ-
մէք իչին Շարգ թարաֆընտան օրայա կէչմիլ իտի
վէ օրատա պու իլիլ մէչղուլ իքէն , Կաղերիոս
Մաքսիմիանոս տախի , ախէր նիլէթ , վէ Փասիտ
մէրանլըա եանի տիւնեատա գուրուլան քրիսթիյան
քիլիսէսինի քիւլլիէն մահվ էթմէք , գաստըլա օ-
րայա կիթտի : Վէ իսթիյար փատիչահը պաշլա-
տըլը պու իչի իլէրի կէօթիւրիւպ պաշա չըգար-
մայա թահրիք էթմէք իչին , պիւթիւն գըլ պու մաս-
տէ իւզէրինէ պիլիքտէ իսթիլարէ էթտիլէր : Եխ-
թիյար փատիչահ պու տէլիգանը փատիչահըն շիտ-
տէթինէ փէք շօգ գարըլ կէլոլիսէ տէ , թէան-

նիւտիւնիւ պիտ տիւրլիւ էէնէ մէտի : Նիհայէթ
 սօսթլարըլա իսթիչարէ էտիպ , Օնլարըն նասիհաթը
 իւզէրէ հարէքէթ էթմէյէ թարաֆէյնտէն գարար
 վէրլտի : Օնլար ըսա , Կաղերիոս Մաքսիմիանոսուն
 մէրամընը պիլիպ , փութ տիւլմէնլէրինին , վէ փա-
 ալչահարըն տինինէ գարը կէկէնլէրին տիւնեատան
 գալտըրըլմալարընը միւնասիպ կէօրտիւլէր իսէ տա-
 խի , Կիոկղետիանոսու իսքեաթ էթմէյէ պու տա
 քեաֆի օլմայըպ , փութլարա սիւալ էթմէք իսթէտի
 վէ պու խոսսուստան սուլայը , Միլթօտա վագի Ա-
 պոլոն նամ փութա սիւալ էթմէք իչին մասսուսիէ
 պիլր առէմ կէօնտէրտի : Մէքքիւր փութ , պէնիմ
 սօղրու ճէվապ վերմէտլիմէ , վէ էքէրի վերտլիմ
 ճէվապարըն եանըլ օլտուղունա սալիհ առէմէր սէ-
 պէպ տիր , տէյի ճէվապ վերտի : Կիոկղետիանոս
 պու ճէվապըն իւզէրինէ զլյատէ սլյէ իգապ օլտու ,
 վէ պաղըճըլըք մարիֆէթինին տիւնեատէն իգալէ
 օլտուղունա օ գատար թէէսսիւֆ էթտի քի , թա-
 րիֆի միւմքին տէյիլտիր : Ալէ մէքքիւր փութուն
 զէքը էթտլի սալիհ առամէր քիմէր օլտուղունու
 միւլալիլրէրինտէն սիւալ էտիպ , քրիսթիյանլար իտի-
 յինի անլատըլըսատա , քիլիսէյէ գարը պէօլիւք պիլր
 հպաճանք չըգարմագտան եինէ իճթինապ էթտի
 Անճագ կէրէք սօսթլարը , վէ կէրէք Կաղերիոս
 Մաքսիմիանոս , վէ կէրէք Ապոլոն փութուն իսա-
 տէմէլէրի Օնու ըահաթ պըրագմատըղլարընտան ,
 ազըպէթ քրիսթիյանլարը հալաճեւ էթմէյէ գարար
 վէրիտի , լաքին գան տէօքմէք շարթըլըլա :

Իմտի պու խոսսուսա տէրագէպ պիլր Ֆէր-

ման սատր օլուպ , Իչնիմիտ շէհրինտէ իլան օլտու
 վէ Ֆէրմանըն մաալի շունլարտան իպարէթ իտի •
 եանի քրիսթիյանլար մանսուպլարընտան ազլ օլուն-
 սունլար վէ Օնլարըն քիպար , սօյգատէ , վէ պէ-
 րաթ սահիպի օլմալարը , քէնտիլէրինի իսիէնճէլէր-
 տէն մուաֆ թութմասըն • Օնլարըն հագզընա հէր
 քիմ տավա էտէրտէ , տավաը մահքէմէլէրտէ տին-
 լէնլիլին , վէ Օնլար եա ըրզլարը , եա մալլէրի , եա
 նէֆալէրի իչին տավա էթմէք իսթէտիլքէրինտէ ,
 հաքիմէր տինլէմէյի օնլարը գօվսուկլար • քրիս-
 թիյան քէօլէր ազատ օլմասըն • քիլիսէլէր եէրիլէ
 եէքսան օլտուն • մուգատտէս քիթասլարը աթէլէ
 աթըլըն • տուա եախօտ իպատէթ էթմէք իչին
 ճէմ օլմասընլար • ճէմիյէթ էթտիլքէրի մահալէր
 միլլիյէ զապթ օլունսուն : Լաքին Կաղերիոս Մաք-
 սիմիանոս պու Ֆէրմանա գանաաթ էթմէլիպ , Կի-
 ոկղետիանոսուն գան վէ էօլլում տախի հիւքմ էթ-
 մէսի իչին պիլր տէքը գուլանոր քի , կէրէկի կիպի
 թէէսիլրի օլտու : Շէօլլէ քի սարայ իչինէ պիլր եը-
 արըլմ տիւլիւպ պիլր ազ մահալի թութուլմուշու-
 սու , Կաղերիոս Մաքսիմիանոս Օնու սէօլլունտիւրէ-
 ճէք եէրտէ , տահա զլյատէ եայըլմասընա էլ պ-
 թընտան մէյտան վէրտիքտէն սօլրա , գապահաթը
 քրիսթիյանլարըն իւզէրինէ աթըպ , վէ պու վէսիլէ
 իլէ Օնլարը տէվիթ խաինի կէօսթէրիպ , քէէնի
 քրիսթիյանլար փատիչահարըն իքիսինի տէ գայ էթ-
 մէք գատորնտա տըրլար կիպի իֆթիրայըլա , սա-
 րայ եանտըգճա , Կիոկղետիանոսուն գալլինտէ քը-
 րիսթիյանլարա գարը պիլր ախէր շիտտէթլի աթէլ

տախի փէյտա էյէտի : Դիտկղետիանոս ելլաբըրմ վէ եանկըն գորգուտունտան քէնտինի շաշըրըպ , պու տէֆա ագըլ իչէտէմէտի . վէ պու իֆիթի-
 րայա իթիմատ էտէրէք , զագէպէ կէյլպ , սարայըն-
 տա պուլունան քրիսթիյանլարըն գաթիլնէ հիւքմ
 էթտի : Հալաճանք սարայտան Խընիմիտտէ պուլու-
 նան քրիսթիյանլարա եայըլտը վէ պատէհու Դիտկ-
 ղետիանոսուն , վէ Կաղեբրիոս Մաքսիմիանոսուն հիւք-
 միւ ալթընտա օլան վսիլէրտէն մատա , Հէբքուլէ-
 ոս Մաքսիմիանոսա , վէ Կոստանդոս Կըրրոսա տա-
 խի , մուճիպինճէ ամէլ էյէլէյէր տէյի Փէրմանլար
 կէճնտէրիլտի : Հէբքուլէոս Մաքսիմիանոս պու Փէր-
 մանը քէնտի գալիմ թապիւսթընա մուվաֆըզ պու-
 լուպ , մէմուունէն գապուլ էթմէյիլէ , պիւթիւն Ի-
 թալիատա վէ Մֆրիդատա իճրա էթտիլտի : Լա-
 քին Կոստանդոս Կըրրոս հալիմ վէ թաթլը թապի-
 սթլը օլտուղունտան , քրիսթիյանլարըն պիր Սլաշա
 ինանտրզլարընը թաշին էտէրէք , վէ փութիլէ-
 րէպէրին փութլարա թափտըզլարընը տիվանէլիք
 աոտ էտէրէք , քրիսթիյանլարա հիմնլթ կէօսթէր-
 մէքտէ խոյիսէ տէ . իքի փատիչահըն էմրինէ տէ
 քիւլիէն գարը կէլմէմէք իչին , քիլիսէլէրին եը-
 զըլմասընա աշըդտան էմր էթմէյիպ , պագի մա-
 հալէրտէ պիր ճիւզի կէօզ գափայըպ , պու ճիւմիէ
 քրիսթիյանլարըն էօմըլնէ , մալինէ , վէ ըրզընա
 ապա պիր քէտէր կէթիլմէտի :

Մատամ ֆէրման մուճիպինճէ քրիսթիյանլար
 մէմուրիլէթիլէրինտէն ազլ օլունուպ րէզալթէ տիւ-
 չար օլաճազլար ըտը , Կոստանդոս Կըրրոս տախի

ստայընըն վէ տախիլէտինին խըզմէթինտէ պուլու-
 նան քրիսթիյանլարըն ճիւմիէտինի հուզուրունա
 ճէլզ էտիպ , եա փութլարա գուրպան սունուպ ,
 եինէ խըզմէթ վէ մէմուրիլէթիլէրինտէ գալմապ-
 րը , եա տա պունա մուխալիֆէթ էթտիլէրի հալ-
 տէ , պիր տահա սարայա այագ պատմամալարընը ,
 վէ քէնտի նագարնտան վէ տօսթլուզընտան մահ-
 րում գալաճազլարընը թէլքլիֆ վէ պէյան էթտի :
 Իմտիքրիսթիյանլար իքի Փըրզայա պէօլիւնիպ , էֆ-
 քեարըրընը պէյան էթտիլէրինտէ , օ ագըլը փա-
 տիչահ օ վագըթա գատար պէլի էթմէտիլի ֆիք-
 րինի պէյան էտէրէք , գուրպան սունուպ ըագի
 օրանլարը շէտիտէն թէլքտիր էթտի , վէ մէթանէթ
 իլէ կերի տուրանլարը թաշին վէ մէտէ էթտի . վէ
 էվիլէլէրէրէ , Սլաշա խային օլանլար փատիչահ
 նիճէ սատըք օլապիլիլիլը տէյէրէք , ծնարը քէն-
 տի խըզմէթինէ լայըզ կէօրմէյիպ ստրայտան գօվ-
 տու , վէ սօզրաքիլէրին Սլաշա սատըք օլտուզլարը
 հագըզէթի հալ իւզէրէ պէյան օլտուղունտան , փա-
 տիչահ վէ տէվիլթէ տախի սատըք օլաճազլարընը
 սնիպըպ , անճագ պու թարգ քիլիլիլ տօսթլուզը-
 մա շայէսթէ տիրլէր . պու մագուլէ քիլիսէլէրէ իհ-
 թիյաճըմ վար տըր , վէ պու միսիլու աոտէմիլէր հէր
 խաղնէտէն իւտտիւն վէ մագպուլ թութուլմալը տըր-
 լար , տէյէրէք , ծնարը խըզմէթինէ գապուլ , վէ
 մէմուրիլէթիլէրինտէ իպգա էթտի :

Իմտի Կոստանդոս Կըրրոսուն հիւքմիւ ալթըն-
 տա պուլունան մահալէրտէն մատա , Գօմա տէվիէ-
 թիլինն Շարգտան Ատրպա գատար հիւքմ էթտիլի

ախէր մահալէրտէ պուլունան քրիսթկանըսր , Ռի-
 ոկըետիանոսուն , վէ իքի Մաքսիմիանոսլարըն զու-
 մու ալթընտա դալտըլար քի , իւչ եւըթըճը ճանա-
 վար միսալի , օնլարը փարէ փարէ էթմէքտէ իտի-
 լէր : Պէօյլէկ Կոստանդիանոս՝ Ռիոկըետիանոսուն
 Քէրմանլարընըն սլիբիսի հագգընա , գանա պաթը-
 բըմըզ գալէմ իլէ եագըբըմը ըտը , վէ օնտա դապիթ-
 լէրէ տաիմա եէնի վէ շիտաէթլի սլյասէթլէր իճա-
 աընա սլիւթիւն գուվէթլէրինի վէ զիհնլէրինի սարֆ
 էթմէյէ էմը օըւնմուչուտու : Ախէր սլիբ քիչի տա-
 խի , էյէր քի եիւզ ազըզ , վէ եիւզ աիւլ , վէ աէ-
 միրտէն գալի սլիբ սէտա օլտա , պու գալիմ գա-
 պիթլէրին էլինտէն , օ սալիհ վէ պի կիւնահ ատէմ-
 լէրին չէքտիքլէրի տիւրլու տիւրլու էզիյէթլէրի վէ
 իսքէնճէլէրի թարիֆ էթմէյէ գատըր աէյիւ տիր :
 Մարտիրոսլարըն ազիզ վէ գըլլէթլի գանըլա հէ-
 ման սլիւթիւն տիւնեա միւլէմիմա օըմուչուտու , էն
 գանըլ ճէնքլէր տիւնեայը պու գատար խարապ էթ-
 մըլ աէյիւլէր իտի . Քրիսթկանըսր ըտա , գան էտէր-
 սին քի , տիւնեայը թէրք էտիպ . ճէննէթէ վասըլ
 օըմագ դայրէթիւնէ տիւլիւլէր իտի , աէմըլ տիր :

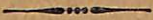
ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՍՈՒՐԲ ԹԵՌԻԻՏՈՆԵՒԵՆ , ՎԷ ԵՆՏԻ
 ՄԱՅՐԱՊԵՏԼԵՐԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՕԼՄԱԼԱՐԸ

Պու եանկըն տիւնեայը՝ գապլամըլ իքէն , էն-
 դարէ էյալէթիւնէ , վէ խուսուսա օլ էյալէթիւն
 պաշ շէհրի օըան էնդարէյէ տախի պու աթէշ սի-
 րայէթ էթտի , վէ օրատա պուլունան քրիսթկան-
 լար , Թէոդեկնէս նամ վալինին էլինտէն ազ էզիյ-
 էթ չէքմէտիլէր : Թէոդեկնէս պէտ ալալար , հիտ-
 տէթլի , գալիմ , գըլյագ , գանըլ աէվէր , վէ քրիս-
 թկանըլգտան տէօնմէ միւրթէտ սլիբ ատէմ իտի :
 Վէ պու մանսուպա էրմէսի , ախէր սլիբ մէզիյէթ
 վէ մարիֆէթի իչին աէյիւ , իլա քեաֆիէի քրիս-
 թկանլէրին վիճուտինի օըթատան գալըրմայը փա-
 տիչահա վատ էթմըլ օըտուղու իչին իտի :

(Սէնէ 303) Շէհրէ եէթիւլոյիւնտէ , քրիս-
 թկանլարը գօրգուլարընտան մէյուս վէ փէրիչան
 պուլմագ իչին , հէնիւզ էյալէթէ այագ պասմա-
 տան , վէ մանսուպուսու էլէ աըմատան էվիւլ , մու-
 սիպէթլի խապէրլէրի մէյտանա չըգարտը , վէ ա-
 ման պիլմէզ սէրթ մէչրէպիւնի պէյան էթմէք իչին ,
 պիրիպիր արգասը սըրա վաֆիր զըրտարը կէօն-
 տէրտի , վէ քիլիսէլէրի եըգմայա քահանայարը
 փութլարըն էօնիւնէ սիւրիւքիւմէյէ վէ գըլլալան քէս-

83-2013

տիրմէյէ , վէ ժատիչաճըն ֆէրմանընա մուխալի-
 ֆէթ էաէտէրին մալէրինի միրլյէ զապթ վէ քէն-
 տիլերի էյալ վէ էվլատյերլյոյէ ախզու կիրիֆթ էթ-
 մէյէ հիւքմիւ օլտուղունու պէյան էթմէք իչին ,
 եէտինտէ օլան ֆէրմանլարըն սուրէթինի տախի
 իլերիտէն կէճնտէրիպ , քէնտի կէլինճէյէ դատար
 ֆէրման մուճիպինճէ ամէլ օլունմաքընը էմր էթտի
 շտյէ քի ծնլար պէոյէճէնէ զէնճիրլէրին եիւքիւ
 ալթընտա գուվլէթտէն տիւչիւպ , վէ տէյնէք ալ-
 թընտա էզիլիպ , քէնտի հուզուրունտա արթըգ սի-
 ասէթիլ իսքէնճէլէրէ տայանմայա թագատլարը գալ-
 մասըն :

Պու մուսիպէթլի հավատիպեր թէվաթուր պուլ-
 տուզու անտէ , քիլիսէ քէէննի զարիպ գալտը ,
 քրիսթիյանլար էօթէյէ պերլյէ տաղըտըլար , շէնիր
 պօլանաը , օրմանլար տօլտու , տաղար շէնլէնտի ,
 վէ կէոյտէն հիլպէթլի պիր զազէպ կէլճէք , եա
 պիր ազիմ դըյամէթ գօփաճագ կիպի , հէրքէօին
 դալլինէ պիր գօրգու կիրտի : Փութիէրէպլեր իսէ
 քրիսթիյանլարըն քէտէրլէրինի քէնտիլերէ ուզուր
 գատէմ սայարագ , շաղըգտա վէ սէվինճտէ իտիլեր
 կէճէ կիւնտիւզ մէյխանէլերտէ էյէնիպ , սերխօշ
 վէ դայ ազըլ օլտուղլարընտան քրիմէյի տինլէ-
 մէզլեր իտի : Շէնիր իչինտէ պիփերվա սէրպէսթ-
 լիլյէ էօթէյէ պերլյէ տօլաշըլար , սէպէպիզ եէրէ
 էվէրի պաաըպ , պուլտուղլարը շէյերի եաղմա է-
 տէրլեր իտի , վէ քէնտիլերէ գարըր գօյան , վէ ա-
 զըզ աչան օլտա , ասի ատտ օլունուրունու : Նաքին
 ֆէրմանլար օգունուպ , պաշ գարտաշլար , եանի

քահանալար , պօյունլարընտա զէնճիր իլէ մահպէսէ
 գօնուլտուգտան սօղրա , արթըգ հիշ պիր քրիս-
 թիյան մյտանա շըգմաղըտը : Նսանէյերի այան աչի-
 քէար սօյտուլար , տօսթլարա խոյանէթլիք կէօսթէր-
 տիլեր . տինէ շէր աթտըլար , էնլիւրըզ գատընլարը
 վէ գըզլարը էօթէյէ պերլյէ սիւրիւքէտիլէր . նի-
 հայէթ պիւթիւն քիլիսէ , բիւզկեարտան վէ տաղա-
 լարտան տէոյիւլէն սէֆինէ կիպի օլմուշուտու :

Ճիրար էտիպ սէլամէթ պուլանլարըն սըզլէ-
 թի տախի ազ տէյիլ իտի : Նուտուա զանիմէթ ի-
 շինտէ պէոյիմիւչ , վէ բահաթլըգտա էօմիւր սիւր-
 մէյէ պըշըգ օլան քիլիլեր , մաղարալարտա կիզլէ-
 նիպ , օթրուգ վէ քէօք եէմէյէ վէ եօղուլուք վէ
 գահմէթ շէքմէյէ մէճպուր օլտուղլարընտան , պու-
 միւսիլիւ էզիլէթլերէ տայանմայըպ , պաղըլար
 աճըլգտան վէ գահմէթտէն էօլտիւլեր , վէ պաղը-
 լար կէրի տէճիւպ էյէ կէշտիլեր :

Պու սըզլէթլեր արասընտա Սլահ օ սէֆիլ
 քրիսթիյանլարա պիր պէոյիւք եարտրոմ իհսան էյլէ-
 տի , եսնի ծնլարա պիր ատէմ կէճնտէրտի քի ,
 տիւնեա ինտինտէ միւթէպէր վէ միւշերէֆ տէյիլ
 իտիլիսէտէ , Սլահըն ինտինտէ ազիմ սէվապ սա-
 հիպի իտի , վէ պու զաթ սուրը թէրդիտոն ուտու
 քի , էնդարէ շէնրինտէն օլուպ , միւթէնհիւլ . վէ
 սէնաաթը մէյխանէճի իտի :

Ճիլվազը մէշըլու օլտուղու սէնաաթ սուրէթի
 զահիրտէ սուրըճա էօմիւր սիւրմէյէ մուղայիր կէօ-
 բիւնիւր իտի , լաքին շօճուղլուղունտան պերի ի-
 պաաէթէ վէ հայր ամլիլերէ զալիթլի օլտուղուն-

տան, ազ վազըթ դարձնտա քէմալի մերթէպէ սուրբ, վէ հէրքէսէ հիւսնի իպրէթ օլմագ տէրէ-
 ճէսինէ ելթիլտի : Մէյխանէսի իտարէխանէ իտի
 վէ հէր տիւրլիւ ճան վէ թէն էմրազըլարընա սը-
 զընաճագ մահալ, վէ խայր ամնէլէր մէքթէպի ի-
 տի : Գագանտըղը ազճէ իլէ Փագըրլարը պէսէր ,
 խասթէլէրէ իմտատ, վէ թամթը սէօղլէրի իլէ տէրտ-
 լիլէրի թէսէլի էտէր իտի : Տուա գուզվէթի վէ
 թէսէսիրլի նասիհաթլարըլա նիչէ նիչէ քիչլիւրէ Փէ-
 նա եօլլարը , սէրխօշուզու , վէ թամար պըրագ-
 սըրըպ , փաքըզա , փէրհիգքեարըզա , վէ մալլէ-
 րինի Փագըրլարա տազըթմայա ճէլպ էթմիլ իտի :
 Եահուտիլէրտէն վէ փութփէրէսթլէրտէն տախի
 վաֆ'ը քիչլիւրէ տինէ կէթիլտի : Հէփիսինտէն գի-
 յատէսի տէ օտուր քի , պու մէքթէպտէն նիչէ
 մարտիրոսլար շըգըպ , տին ուզըուենա հէր տիւրլիւ
 իաքէնճէլէրէ վէ սլյասէթլէրէ տայանտըլար : Միւ-
 ճիւզաթ իլչիմէյէ տախի հագ թարաֆընտան օնա
 գուզվէթ վերլիլիլ օլտուզուենտան , նիչէ խասթէլէ-
 րէ տուայըլա , վէ էլինի իւզէրլէրինէ գօմայըլա շի-
 ֆա վերլիտի , շէօյէ քի մէյխանէճիլիքտէ , վէ օ
 էանա գըյաֆէթ ալթընտա , պիր եպիսկոպոս գա-
 տար իլ կէօրիւր իտի , վէ եպիսկոպոսլարա Փարզ
 օլան խըզմէթլէրին չօղըուու իճրա էտէրիտի տէսէք
 խիլաֆ սէօյէմիլ օլմայըլ :

Հալաճանք աֆէթի գուհուր էթտիլինտէ տէ
 սալա գարարընը պօզմատը , վէ քէնտինի շաքըրմա-
 տը , չուքի պիւթիւն էօմրիւ մարտիրոսլուզա պիր
 թէտարիք իտի , ազլը ֆիգրի եալընըզ պու ֆէլա-

քէթ արասընտա գարտաչլարընա եարտըմ էթմէք ,
 վէ ծնլարա զայրէթ վէրմէք իտի , վէ պու մաքսէ-
 տինին իճրասընա տա սէնաաթը իֆրաթ մինասիպ
 իտի , մատամ քի էօյէ պիր մահալտէ պէօյէ ազըլ-
 տան խարըճ ազիլ վէ իլիլուզար պիր քիմսէ պու-
 լունտուզուենու քիմսէ մէմուլ էթմէզ իտի : Սանէլէ-
 րինտէն գաչըպ , էօթէտէ պէրիտէ սէրի սէֆիլ
 տօլաչան առէմէրի , աճ սուսուզ հէր շէյէ միւհթաճ
 օլանլարըն ճիւզիսինի կիւլէր եիւզ իլէ մէյխանէսինէ
 գասուլ էտէրիտի : Սուլասէի քէլամ սուրբ թէու-
 դիտոն հէր քէսին եարտըմընա ելթիլի , քէտէր
 շէքէնլէրի թէսէլի էտէր , զաիֆլէրէ տէստէք օ-
 լուր , աճ վէ սուսուզ օլանլարը եէտիրի վէ իլի-
 րիլ , վէ խասթէլէրէ մուալիճէ էտէրիտի :

Թէոզեկնէս նամ խախն վալի , քիլաթլյանլա-
 րըն շէքտիլի պու էզլիլթլէրէ տէ գանաաթ էթ-
 մէյիպ , քրիսթլյանլարըն գուրպան էթինի մէքըուհ
 սայտըզլարընը պիլտիլինտէն , էքմէյին վէ շարա-
 պըն սուրէթի ալթընտա Գրիտոսուսն թէնինի վէ
 գանընը Ալլահա գուրպան սուենամասընլար տէյի ,
 գուրպան քէսէնլէրէ , շարսու վէ փազարտա սա-
 թըլան էրզագլարըն , վէ պախուսուս էքմէյին վէ
 շարապըն իւզէրինէ գուրպան սուլարը սէրփմէլէ-
 րինի , եախօտ գուրպանտան արթան փարչալարը
 ծնլարըլա գարըլթըրմայը էմր էթտի : Լաքին սուրբ
 Թէոզիտոն պու շէյին տէ շարէսինի պուլտու . չուեն-
 քի քէնտի էանաֆընըն առէթի իւզէրէ , պուզտայ
 վէ շարապ զախրէսինի էփլէլէթ թէտարիք էթմիլ
 օլտուզուենտան , քահանալար սուրբ պատարագա

օնլարտան գուլանըրլար ըտը , վէ շէ՛րը իշինտէ օնուն մէյխանէսինտէն պաչգա էմին մահալ պուլունմատըղը էճէլտէն , սուրբ պատարագ տախի սուհուլէթ իլէ օրատա սունուլուրուտու , չունքի սէնաաթը իզթ իզասընտան հէր կէլէն միսաֆիրի գապուլ էթմէյէ , վէ օնլարը իզամէթ էթտիրմէյէ բուխասթը վարըտը : Շէյլէ քի օնուն մէյխանէսի պու միսլլիլ թուֆանտա Նուն փէյզամսլէրին կէմիսի կիպի , սալիշլէրէ սըղընաճագ մահալ , վէ սէլամէթ մէսքեանը օլուսլ , պիր իպատէթխանէյէ , քահանայլար խորանընա , վէ ազիզ խորհուրդլար իճրա օլունուր քիլիսէյէ թահվիլ օլունմուշուտու :

Լաքին օնուն խայրքէրլլի սալթ պու գատար տա տէյիլ իտի , զիրա հափիսխանէյէրտէ Յիսուս Քրիստոսուն ուղրունա սըզլէթ չէքէնլէրէ տախի հէր կիւն զիյարէթ էտիսլ , օնլարը թէսէլլի վէ օնլարա իմտատ էտէրիտի , վէ օնլարը մահպէստէն հաքիմ հուզուրունա վէ փուլթլարըն էճիւնէ կէօթիւրտիւքէրինտէ տէ , եալընըզ պըրագմազըտը , օնլարա իաքէնճէ վէրաիքէրինտէ , եանլարընտա պուլունարագ , իսքէնճէլէրէ մէթանէթ իլէ տայանմալարընա , վէ ճանլարընը դայսլ էթմէմէք իշին էօլիւմիւ իրթիքեասլ էթմէլէրինէ դայրէթ վէրիլիտի : Վէ պէյլէճէ պու ազիզ օլ էսնատէ մարտիրոս օլանլարըն ճիւմէսինին սէրասքէրի վէ ուսթասը օլմուշուտու : Վէ ազըպէթ էլօլտիւքտէն սօղրա տախի օնլարը պըրագմազ ըտը , շէյլէ քի պու ազիզլէրին թէնլէրինի քէօփէքլէր փարալասըն տէյի , օնլարը գալտըրմագ վէ տէֆն էթմէք , էօլիւմ ճէգա-

սըյլա մէզքուր վալի թարաֆընտան եասագ օլունմուշ իքէն , սուրբ Թէոդիտոն ապա գօրգմայըսլ , օ ազիզ թէնլէրի ալըսլ տէֆն էթմէք իշին , քէնտի էօմրիւնիւ տիւրիւ թէնլիքէլէրէ իլգա էտէր իտի :
 Հալ պու քի Թէոդիտոնուն դայրէթի , Վիզթօր իսմինտէ պիր տօսթունա եարալմ էթմէսինտէ զիյատէ զահիրէ չըգտը : Պու Վիզթօր նամ քիշի , գուրպան սունանլարա խիթասլէն , սիզին իթիգասընըզ իւզէրէ , Ապողոն փուլթ , Տէլուս փուլթուն հուզուրունտա քէնտի հէմլիլէսի օլան Ղիանա փուլթուն ըրզընա կէշմիլ տիր , խտի թաաճճիւսլ իտէրիմ քի , պու թարզ թագսիրաթ սահիպի օլանա թափընտըղընըգտան նասըլ հիճասլ իթմէգլինիզ , պու պիր թագսիրաթ տըր քի , էն զինաքեար քիշիլէր տախի օնտան իքրահ էտէրլէր , վէ շէրասթընըզ պէյլէ պիր շէյի գապուլ էթմէտիքտէն մատա , պունու իրթիքեասլ էտէնլէրէ էօլիւմ ճէգասը հիւքմ էտէր , տէտլիլ իշին , պու կիւնլէրտէ օնու հափիսէլիլգա էթտիրմիլ իտիլէր : Վիզթօրու մահպէսէ գօտօղտան սօղրա , փուլթ փէրէսթլէր պիր թարաֆտան գասպահաթընըն ափվընը ալըվէրմէյէ , վէ վալինին վէ փատիչահլարըն տա հիւմիւ նազարընը օնուն իւզէրինէ ճէքլ էթմէյէ ումիտ կէօսթէրլէրէք , վէ տիլէր թարաֆտան մայինին միրիտէն դասլթ օլունաճաղընը , խանէսինին եըզըլսլ խարասլ օլաճաղընը , քէնտիսինին իաքէնճէ չէքէճէյինի վէ էօլիւմէ հիւքմ օլունաճաղընը , հաթթա ճէնաղէսինին քէլիլէր էճիւնէ աթըլաճաղընը կէօգիւ էճիւնէ գօյարագ , օնա գօրգու վէրմէյէ , վէ մէթանէթինի

եէնմէյէ չալըըըլար ըտը : Թէոդիտոն ուսա , Սյւ-
 լահաան պաղգա հիչ պիր չէյտէն գորգմամայը , վէ
 տինսիլլէրին վէրտիքէրն ումիտէրէ գուլագ ասմա-
 մայը ծնա նասիհաթ էտէրէք , ծնու նիյէթինտէ
 գազի թութտու : Ճէնկին սօն կիւնիւ կէլտիյինտէ ,
 պու ազիզին նասիհաթլարը ֆիդրինտէ գալտըքճա ,
 ազիմ մէթանէթ իլէ իսքէնճէյէրէ տայանտը , լաքին
 սօնունա եազըն , վէ հէնիւզ թաճը ալմայա եազ-
 լալմը իքէն , չէքտիյի էզիյէթիյէրէ տայանամայըպ ,
 թէքրար պիր էյիճէ միւլահաղա էթմէք իչին , գա-
 պիթտէն պիր ազ վատէ իսթէտի . վէ ճէլատար
 անինտէ իսքէնճէտէն ֆէրաղաթ էթտիլէր : Լաքին
 թէքրար մահպէսէ գօնուլտուղունտա եարալարըն
 շիտտէթինէ տայանամայըպ , ազ վագըթ գարֆընտա
 վէֆաթ էթտի , վէ սէլամէթի հագգընտա քրիս-
 թիյանլարը աղիմ շիւպհէտէ պըրագտը :

Թէոդիտոն պու վագաստան սօղրա եօլա րէ-
 վան օլուպ , չէհիրտէն գըրըգ միլ ուզագտա պուլու-
 նան Մալ թէսմիյէ օլունան գասապայա եէթիլտի :
 Վէ ծնուն պու եօլճուլուղու Հագ թարաֆընտան
 վագը օլտու . շունքի պիր ազ էվիէլ փութփէրէսթ-
 էր օրատա Վալէնթէ իսմինտէ պիր մարտիրոսա
 վաֆիր էզիյէթիյէր վէրտիքտէն սօղրա , աթէչէ ա-
 թըպ եագմը , վէ գալան քէմիքէրինի Գըլըլ ըրմա-
 զա աթմըլ օլտուլարընտան , ծնլարը սուտան չը-
 գարըպ , վաճիպ օլան իղզէթ իլէ մէզարա գօմագ
 Ս. Թէոդիտոնա գըսմէթ օլտու :

Թէոդիտոն պու եօլտա պիր թագըմ եօլճուլա-
 րա տախի ըասթ կէլտի քի , պու ազիզի կէօրտիք-

կէրինտէ աչըրը սէվինճ իլէ գօշարագ եանընա կէլ-
 տիլէր , կիւլէր եիւզ իլէ սէլամ վէրտիլէր , վէ ծն-
 տան կէօրմիւլ օլտուլարը էյիլի էչին փէք չօգ թէ-
 չէքքիւր էթտիլէր : Պուլար քրիսթիան թայիֆէ-
 սիտէն օլուպ , իֆրաթ տին զայրէթիլլէ Դիոնա
 փութուն քիւրսիսինի տէվիրտիքէրն էճիլտէն , քէն-
 տի թաալիւքէրն պուլարա խասիմ վէ տաճաճը
 օլարագ , թութուպ գապիթէ կէօթիւրիւրէր իքէն ,
 Ս. Թէոդիտոն կէրէք րէճա , վէ կէրէք ազճէ գու-
 վէթի իլէ , պու պիչարէյէրն տաճաճըլարըն էլինտէն
 խէլաս էթմիչ իտի : Իստի Ս. Թէոդիտոն տախի ծն-
 լարա ըասթ կէլտիյի իչին գիյատէ սէվինիլէք , կէ-
 լին շուրատա պիր ազ տիյնէնէլիմ , վէ պիր ճիւզի
 թաամ էտէլիմ , տէտի ծնլարա : Գասապտան սէք-
 սէն ատըմ գատար ուզագ , չայ քէնարընտա , պիր
 մաղարայա եագըն շիմէն իղզէրինտէ օթուրտուլար
 քի , էթրաֆտա թապիաթտան հասըլ օլմուլ կիւզէլ
 աղաճլար վէ էնվաի չիչէքէր իլէ միւզէյյէն պիր
 մահալ օլտուղունտան , վէ էօթէն գուլարըն թաթ-
 լը սէտալէրինտէն , զայէթ իլէ խօլ վէ սէֆալը ի-
 տի : Լաքին Ս. Թէոդիտոն , գապիլ օլտուղու հալ-
 տէ , պիր քահանայ սուֆրասընա տուա էթմէտիք-
 ճէ , թաամ էթմէղ օլտուղու էճէլտէն , հէմ պու
 սէպէպէ մէպնի , հէմտէ եօլճուլար իչին ատէթ օ-
 լան տուասընը ալմագ արզիւսի իլէ , պիր քահանայ
 պուլուպ օրայա կէթիւրսիլլէր տէյի , արգատաչլա-
 րընտան պիր գաչըն գասապայա կէծնտէրտի :

Կիտէնիլէր գասապայա կիրտիքէրինտէ , էօյլէ
 վագթը ճալու ժամլարընք սէօյլէտիքտէն սօղրա հէ-

նիւզ քիլիսէտէն չըզմըջ օլան քահանայա ըաթի կէլ-
տիլեր . քահանայ պուսկարըն քրիսթիյան օլտուզլա-
րընը անլատըղընտա , էվլիլէ տավրանըպ , քէնտի
Փագըրխանէսինտէ թաամա տավէթ էթտի . վէ
պատէհու կիւլերէք տինլէյէն , պու կէճէ կէօր-
տիւյիւմ պիր ըիւյայը սիզէ նազլ էտէյիւմ . սիզէ
պէնզեր էքիլէիլէ կէօրտիւմ քի , պուրայա պիր պէօյ-
իւք խապնէ կէթիլիյօրըրըտը , տէտի : Օնըար տա-
խի ճէվապ վերիպ , Ֆիլվազը պիլէմիլէճէ պիր խազ-
նէ վար քի , Թէողխտոն տուր . էօյլէ պիր առէմ
քի , տին զայրէթիտէ , վէ գարտաշ մուհապէթին-
տէ էմապի եօզ տուր : Լաքին քէրէմ էյլէ պուրա-
նըն քահանասը քիւմ , վէ նէրէտէ օլտուզընու պի-
զէ կէօթէր տէտիլեր : Պէնիւմ , տէտի Փըրօնտօն ,
զէրա խամի Փրօնտօն ուտու . Իմտի քէնտիսինի Թէո-
ղխտոնուն եանընա կէօթիւրմէք իսթէտիլերինտէ ,
հայըր , Թէողխտոնու պուրայա կէթիլմէնիլ , վէ
ճիւմէնիլ տէ կէլմէքէյինիլ տահա մինասիպ տիր .
չիւնքի քրիսթիյան պուլունան պիր մահալտէ , գար-
տաչլարընըն զըրտա իգամէթ էթմէսի ճահզ տէյիլ
տիր տէտի :

Պու նէյէթ իլէ քէնտիսի տէ կէլէնիլեր իլէ պէ-
րապէրլէքտէ Թէողխտոնուն եանընա կիթտիլեր , վէ
քահանայըլա Թէողխտոն պիլիպիլիլերիլէ էօփիւչ-
տիւլեր : Անճազ սուրբ Թէողխտոն էնգարէտէ պու-
լունան քրիսթիյանղարա եարտըմ էթմէք իչին , ա-
ճէլէ իլէ օրայա ալտէթ էտէճէք օլտուզընտան , Փը-
րօնտօնա տէօնիւպ , կիւլերէք , պուրասը մասունք
սաքլամայա մէք միւնասիպ պիր մահալտէ պէնզէյօր

տէտի : Քահանայ տախի ճէվապ վերիպ , մասունք-
լարըն մահալլինի հազըր վէ պինա էթմէտէն էվլիլ ,
մասունքլարը հազըր էթմէլի , տէյինճէ օ պէնիւ
իչիւմ տիր հաթթա տահա տօլլուսու սանա մասունք
եթթիլտիրմէք Սլլահըն իչի տիր , սէն հէման քիլի-
սէյի ինչա էթմէյէ պազ վէ վազըթ կէչիլմէ մա-
սունքլար չափըզ կէլիլ , տէտի , վէ պու վապինին
իճրասընա միէյ օլմազ իւզէրէ փարմաղընտան եիւ-
զիւյիւնիւ չըզարըպ , քահանայա թէսիւմ էթտիք-
տէն սօլլա , եօլա ըկվան օլտու : Ալէ էնգարէյէ
տախիլ օլտուզընտա , պիր տէհէլտիլ զէլիլէ վա-
զը օլմուչ կիւլի , հալտճանք սէպպինտէն շէլլիլ
խարապ վէ վիրան օլմուչ կէօրտիւ :

ԵՆՏԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏԻԿՐԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՕԼՄԱԼԱՐԸ

Ինգարէտէ թա կենճ եաշլարընտան պերի,
Ալլահա իպատէթտէ, վէ հէր տիւրլիւ խայր ա-
մէլէրտէ էօմիւր կէշիրմիշ, վէ եաշլարընք ալմըշ
եէտի պաքիրէ գըզլար վարըտը : Թէողեկնէս պուն-
լարը թութուրտու . լաքին իաքէնճէ գուվվէթկյէ
օնլարըն մէթանէթինի եէնէմէտկյինտէն . եէտիսի-
նի տէ ֆիկի շնյէ գուլանսընլար տէյի , պուն-
լարը պիր ալայ էտէպսիզէր էլինէ թէպիւմ էթտի :
Պաքիրէլէր քէնտիլէրինի պու միսիլու թէհլիքէ իշին-
տէ կէօրմէյիւ , էլլերինի վէ կէօզլէրինի կէօյէ գալ-
աըրաըլար . վէ պաքիրէլէրին սահլիպի Յիտուսու իմ-
տատլէրինէ չաղըրարագ , օնա թէպիւմ օլտուլար :
Պու արատա էտէպսիզէրին էն փէրվասըր . պա-
գիրէլէրին էն եաշլարընը , Թէկուզա օնուն այազլարընա տի-
շիւպ , աղլայարագ շէօյէ սէօյէտի : Այ օղուլ , պի-
զիւմ կիպի իխթիյար գըզլարտան նէ իսթէրսին ,
չունքի իխթիյարըզտա , օրուճ , խասթէլիք , վէ իս-
քէնճէլէր սէպէպինտէն պիզիւմ բուհիւմիզ թիւքէնմիշ
օլտուզունու , սէն տէ կէօզիւն իյէ կէօրիւյօրսուն :
Պէն եէթմիշ եաշլընը կէշմիշիւ . օ պիրլերին եաշլ-
տա չօգ էքսիք տէյիլ եարը էօմիւշ պիր թէնէ ա-
ղըզ օլմագ ապէս տիր : Չօգ վարմատան կէօրէնէք-
պնքի , պիզիւմ թէնյէրիմիզի հայվանլար վէ գափը-

ճը գուշար փարսըյաճագլար զիրա ճէնագէլէրի-
միզին թօբրաղա կէօմիւլմէսինի վայիեասաղ էթմիշ
տիր , տէտի : Վէ պու սէօզլէրի սէօյէր իքէն , պա-
շըն աշըպ , պարի շու ազ սաշլարըմա հէօրմէթ էթ
պէլքի սէնին տէ պու եաշտա իխթիյար վայիտէն
փար տըր , օնուն խաթըրը իշին օլտուն , կէօզ եաշ-
լարըմըզա մէրհամէթ էտիպ , պիզի քէնտի հալիմի-
զէ պըրագ , վէ պու էյոլկինէ պէտէլ պիր կիւն
հազրէթի Խաա էֆէնտիմիզին սանա վէրէնէյի իւճ-
րէթէ գանաաթ էյէ , տէտի : Պու սէօզլէրէ օ տէ-
լիգանլըլար տայանամայըպ , պաքիրէլէր իլէ պիր-
լիքտէ աղլամայա պաշլատըլար , վէ տաղըլտըլար :

Թէողեկնէս պու իշէ վագըֆ օլտուգտա , պա-
քիրէլէրինը րըզընա խալէլ կէթիրմէք սէվտասընտան
վագ կէշիպ , օնլարը ախէր պիր եօլա տահա սէվգ
էթմէք իշին , Դիանա վէ Մինէրվա փութլարըն
խըզմէթինէ թային էթմէք իսթէտի : Պու փութլա-
րը հէր սէնէ եազըն պիր կէօլտէ եայգամագ ա-
տէթ իտի , վէ արապալար ըլա , վէ աղիւմ դինէթ
վէ ալայըլա եայգամայա կէօթիւրիւրէր իտի , վէ
մուայէն վագըթ տախի օ կիւնլէրէ թէսատիւֆ
էթմիշ իտի : Խմտի Թէողեկնէս պաքիրէլէրի ճիւմէ
պէմ հուզուրունտա բիւսվայ էթմէք իշին , չըրըլ
չըլպագ օլտուզլարը հալտէ օնլարը էօնտէն կիտէն
արապալար իւզէրինէ տուրտուրտու քի , կէօրէն-
լէրին քիմիսի օնլարըն իխթիյարըզընա մէրհամէթէ
կիւր . քիմիսի մէթանէթլէրինէ թաաճիւպ էտէր ,
քիմիսի տէ թէէտիւպ իյէ տուրուշլարընը մէտհ է-
տէր իտի վէ եարալարընը կէօրէնյէր կէօզ եաշլ

տէօքմէքտէն քէնտիլէրինի ալըզօյամապար ըտը : Արգատան փուլթարըն արապաընը , վէ շալըճըլար ըլա պիր ալայ ճէմլյէթ , վէ սաչարը տաղընըզ պիր թագըմ բագգասէլէր կիտէր իտի :

Թէոդիտոնս պաքիրէլէրինս պու միտիլիւ ազիմ թէնլիքտէ պուլընսուզլարընը իշիթ տիլինտէ , զալիֆ թապիթլը զլուզլարընսան վէպէսէ էտէրէք տուայրլա ծնլարա եարտըմէթմէյէ գօշտու , վէ Թէկուզանըն եէյէնի ֆօլօլսրօնու , վէ քէնտի ազրապասը օլան տիկէր Թէոդիտոնու , վէ քրիսթիյանլարտանս պիր գաչ քիշիյի տախի պէրապէր ալըպ , շարանց քիլիսէսինէ եազըն Թէոկարիս նամ պիր Փագըրըն խանէսինտէ գափանտը , վէ օրատա եիւզիւ գօյու եէրէ տիւչիւպ , շիյ սապահտան սաաթ ալթըյա գատար ծնլարըլա պէրապէր տուայա տուրտու , վէ սաաթ ալթը գարարլարընտա Թէոկարիսինս զէվճէսի կէլիպ , պաքիրէլէրինս մէգքիւր կէօլտէ պօղուլտուզլարընը խապէր վէրտի : Թէոդիտոնս պու մէսրուր խապէրի ալըղընտա , եիւզիւնիւ եէրտէն գալտըրըպ , աղլայարագ , համուու սէնալէր օլտուս սանա ես բապպիմ քի , կէօղիւմիւն եաչարընը պօչա կէօնտէրմէտին , տէտի : Պատէհու օ ազիլլէրինս նէ թարզ էօլտիւքլէրինի , վէ ծնլարը նէրէյէ , եանի կէօլիւն օրթասընամը , եօղսա գըլըսընամը աթտըզլարըն , վէ սաիր թէֆէրուաթլարընը մէրսու մէ գարըտան սիւալ էթտի : Մէրսու մէ տախի ալտէրլէր իլէ պիւրլէքտէ նէքի կէօրմիշ խէ , ճիւմիէսինի օլտուզու կիպի նազլ էթտի : Եանի վալի (Մայրապէտէրէ) պաքիրէլէրէ կէրէք թաթլըլըլա ,

վէ կէրէք գօրգու վէրմէյիլէ , հէր նէ եափտըլըսա հէփիսի տէ պիհուտէ օլտու , հաթթա Թէկուզա ալըր սէօղլէր իլէ վալլէյէ գարըլ տուրտու : Քէզալլէք Գիանա վէ Մինէրվա փուլթարըն խըզմէթինէ պու պաքիրէլէր վալի թարաֆընտան թալին օլընմուզ օլտուզլարը իշին , օ փուլթարըն խըզմէթճիսի պուլընան գարըլար ծնլարը գապուլ էտիպ , մէմուրիէթլէրինէ մախսուս օլան պէյազ էլպիսէլէրի վէ թաճլարը ծնլարա թէլլիֆ էթտիքլէրինտէ , թահգիր իլէ կէրլէյէ աթտըլար : Ագըպէթ վալի գաթի ումիտ օլուպ , վէ հիտտէթլէնիպ , հէր պիրինինս պօյնուենս պիրէր աղըր թաչ պաղլայարագ , վէ մալուենալարըլա կէօլիւն էն տէրին մահալինէ կէօթիւրէրէք , կէօլէ աթսընլար տէյի էմը էթտի , վէ պէօյլէճէ օ պաքիրէլէր պու գատար իւքէնճէլէրտէն սօղրա , պու թարզ էօլիւմէ տախի մէրտիլլիլէ տասոյըպ , տին ուզրուենս , վէ Յիուուս Քրիստոսուս աչընս օ կէօլտէ , գըլըտան եիկիրմի պէշ այագ գատար ուզագտա օլարագ , պօղուլտուլար տէտի :

Թէոդիտոնս օ պուլընտուզու մահալտէ , պասքիրէլէրինս թէնլէրինի կէօլտէն չըգարմագ իշին պիր եօլ պուլըմագ իւզէրէ իսթիլարէ էթմէքտէ իքէն , ազչամ օլտուգտա Ալիշէրիոս իսմինտէ պիր տէլի գանլը քրիսթիյանս կէլիպ , օլ աղիլլէրինս թէնլէրինի կէօղէթմէք իշին , վալինին կէօլէ եազըն մահալտէ զապիթլէր թալին էթմիշ օլտուզուենու խապէր վէրտի : Թէոդիտոնս պու խապէրտէն իֆրաթըլա միւրէտտէր օլուպ , արգատաչլարընտան այրըլարագ Նահապետաց քիլիսէսինէ կէթտի , լաքին փուլթիւն

րէսթէր քիլիսէ գափուսուսուգափամը օլտուզլա-
 րընտան , տըշարըտան խորանա տօղրուլուպ , վէ
 եիւզի գօյու եէրէ գափանըփ , վաֆիր զէման տուա
 էթտի : Օնտան Հարանց քիլիսէսինէ կէչիպ , ծնու
 տախի գափալը պուլտուզընտան , եինէ էօյլէճէ
 տըշարընտա տուա էտէր իքէն , արգասընտան պիր
 փաթըրտը իշիտիր , վէ քէնտինի թուլթամայ կէլի-
 յօրլար գաննըլա թէքրարէն թէոկարիսին խանէ-
 սինէ գաշար , վէ օ կէճէ ծնտա եաթար : Ույզու-
 յա տալտըլընտա , թէկուգա պաքիրէ ծնա կէօրիւ-
 նիւպ , տօսթանէ շէօյլէ թէչէքքի էտէր , վէ այ օ-
 զուլ , սէնտէմի ույսուսուս , վէ պիզի հիշ գայըր-
 մագըն , պիզիմ թէնպէրիմիզին կէօլիւն տիպլնտէ
 գալմասը , վէ սէնին րահաթ ուպու ույումագըլըն
 րէվամը տըր , պէն սէնի չոճուգըլուզընտա , փէ-
 տէրինէ վէ վալիտէնէ նիսպէթէն քրիսթիյանըլըն
 քէմալինէ էրտիրմէյէ , վէ ֆազիլէթ եօլունա գօ-
 մայա վէրտիլիմ նասիհաթլար հիշ խաթըրընա կէլ-
 մէզմի , սէն պէնի վալիտէ մագամընտա թուլթա-
 րըտըն , շիմտի էօլաիւքտէն սօղրա , պէնի պէօյլէ
 ունուլթմալըմըն , պիզիմ թէնպէրիմիզի պալըզլա-
 րա եէտիրմէ , իքի կիւնտէն սօղրա սէնտէ ազիմ
 պիր ճէնկէ կիրէճէքսին , գալզ իմտի կէօյլէ կիթ ,
 լաքին պիլէնճէ թէվիքէվի ատէմ ալմա տէր : Թէ-
 ոսիտոն օ սաաթ գալզըպ , րիւյասընը այագտաշ-
 արընա նազլ էթտի , վէ կիւն տօղտուզընտա
 ճիւմէսիտէ սէօզիւ պիր էտիպ , Ալիշէրիանտու վէ
 թէոկարիսի կէօյլէ եօլլատըլար քի , պէքճիլէր հալա
 ծնտա օլուպ օլմատըլընըն խապէրինի կէթիրսիլէր

չունքի օ կիւնլէր Ռիանա փուլթուսն պայրամ կիւն-
 լէրի օլտուզընտան , պէլքի պէքճիլէր պըրագըպ
 կիթմիլէր տիր տէյի մէմուլ էտէրլէր իտի : Աաքին
 էլան օրատա պէքէմէքտէ օլտուզարընըն խապէ-
 րինի ալտըլարընտա , ազլամա դատար պէքէլիլու ,
 ազլամ օլտուզընտա , թէնլէրի թաշարա պալլա-
 յան իսիլէրի քէամէք իչին , պիրէր քէսքին պալթա
 ալըպ , թաամ էթմտէն եօլա շըզալըլար : Աէճէ
 գաթը գարանըպ օլուպ , նէ այ այտընըլը վարը-
 տը , նէ տէ եըլտըզ փարըլտըր : Եօլ իւզէրինտէ
 պիր մահալ վարըտը քի , ատէմիլէրի էքսէրի օրատա
 գաթլ էթտիքէրինտէն , քէսիլիլը պաշար , շիւրի-
 միշ թէնլէր , վէ քէմիք եըլընթըլարը մէվճուտ օլ-
 տուզու իչին , կէճէ վազթը օրատան քիմսէ կէչէ-
 մէզ իտի , օ մահալէ եէթիլտիքէրինտէ գօրգմայա
 պաշատըլար ըսա տա , օրատան պիր սէս շըզըպ ,
 գօրգմա թէոդիտոն , սէրպէսթ կէլ եանըմա , տէ-
 տիլինի իշիթաիքէրինտէ , գօրգուլարը տահա զի-
 յատէ արթտը . անինտէ հէվիսի տէ եիւզէրինէ
 խաշ շըզարտըլար . օ արատա կիւն տօղու թարա-
 ֆընտան ծնարա շալզըլ պիր խաշ կիւրիւնտիւ . տիզ
 շէօքիւպ օ թարաֆա տօղրու սէճտէ էթտիլէր , վէ
 պիր ճիւզի տուա էթտիքտէն սօղրա , եօլլարընա
 տէվամ էթտիլէր իսէ տէ , էօյլէ դարանըք խալիքի
 պիրպիրլէրինի կէօրէմէզլէր իտի . պիր թարաֆ-
 տան թուլթան կիպի եաղմուր եաղմագտա , վէ էօյ-
 լէ շէտիտ րիւզիւար էամէքտէ խալիքի , կիւճ պէլա
 այագտա տուրա պիլիլըլէր , վէ եօլլարըն շամու-
 րունտան , հէման զըլլատանաճագ թագաթլարը

դարձամբը ըտը : Իմտի պիր մըգտար տոյնէնմէյէ մէճպուր օլտուգլարընտան, թէքրար տուայա տուրտուլար , օ արատա պիր նուր տօղուպ , օնուն այտընլըըլա եօլու սէչէ պիլտիլեր : Նուրտան մատա շֆաֆլը լիպատար կիյիլը ագ սայը վէ սագայլը էքի քիչի կէօրիւնիւպ , Թէողիտոն , Ղայրէթէթ , Սլաճ սէնին խամինի մարտիրօսլար տէֆթէրինէ գայտ էթտի , վէ պիզի սէնի գարչըլամայա , վէ ճէննէթէ կէօթիւրմէյէ կէօնտէրտի . պիզի տէ սիւալ էտէրսէն , պիզ շարանց թագըմընտանըզ . թութտուզըն եօլու պըրագմա . Ս. Սոսանտրոս նահատակը կէօլտէ պուլուրսոնուզ քի , պէքճիլերի տաղըթմագ իչին սիլանլանմը կէլիլ տիր . լաքին պիլէնճէ թէվէքէլի ատէմ կէթիւրմէմէլի խտին , տէտիլեր :

Իմտի օ նուրուն արտըսըրա կիտիպ , կէօլէ եէթիլտիքիլերինտէ , Ֆիլվազը Սոսանտրոս նահատակը օրատա պուլտուլար քի , պէտէնինտէ դըրն պաչնտա միզֆէր , պիր էլինտէ գալգան , վէ օ պիր էլինտէ մէզրագ օլտուզու հալտէ , էթրաֆապթէլ փիւսկիւրէրէք , պէքճիլերի տաղըթմը ըտը , տիկէր թարաֆտան տախի եազմուրուն շիտտէթինտէն , վէ քէսքին պիր պօրայըլա կէօյ կիւրլէյիպ շիմէք չագտըղընտան , պէքճիլեր տէնէթ իլէ եազընտա պուլունան պիր գուլիպէյէ գափանմը ըտըլար : Վէ ըիւզկեար էօյլէ շտիտ էսէր իտի քի , կէօլին սուլարընը գըլըյա տօղրու սիւրտիլինտէն կէօլին տիպի կէօրիւնիւպ , պաքիլէլերին թէնլերի մէյտանա չըգտը : () վագըթ Թէողիտոն պիլէսինճէ պուլունան սյագտաչլարըլա պիլվէքտէ : Լիլերի

քէսիպ , թէնլերի կէօլտէն չըգարտըլար , վէ մէրքէսլլերին իւզէրինէ գօյուպ Նահապետաց քիլիսէսինէ տօղրու կէօթիւրէրէք , քիլիսէյէ եազըն պիր մահալէ տէֆն էթտիլեր :

Պաքիլէլերին խամլերի պունլար տըրլար . Եանի Թէկուզա , Աղէքսանտրա , Ֆայինա , Աղաւտիա , Էւֆրազիա , Սաթրօնա , վէ Յուզիտա : Պունլարըն իւչիւ , Եանի Թէկուզա , Աղէքսանտրա , վէ Ֆայինա , Առաքեալլարըն թութտուզու թարիզ իւզէրինէ եաչամագ խթէտիքիլերինտէն , տիւնեայը , վէ մալու մուլքէրինի քիւլիւէն թէրը էթմիլչէր իտի :

Իրթէսի կիւն պու թէնլերին չալընմասը թէվաթուր օլտուզուհտա . պիլթիւն շէնլը ալթիւսթօլտու , վէ պիր քրիսթիյան կէօրտիւքիլեր անտէ , թութուպ իսկէնճէ վէրլըլեր իտի : Թէողիտոն քէնտի սէպէպինտէն պու գատար քիլիլերին թութուտուզու իլիթմէյիլէ , քէնտինի էլէ վէրմէք իսթէտիլտէ տէ , քրիսթիյան գարտաչլարը մէն էթտիլեր : Անճագ Փօլթրօն պու իլչերաէն սահիճ պիր խապէր ալմագ իչին , քէօյիւ գըլաֆէթինէ կիրէրէք չարսույա չըգտըղընտա , թէվվարի եագայը էլէ վէրտի , օնու վալինին հուզուրունա կէօթիւրտիւլէր , վէ վաֆիլր տայալըր վէ էզիլէթլէր իլէ իսթինթագա չէքիլմէյիլէ , էնճամը էօլիւմտէ գարար վէրէճէք օլտուզուհտա կէօրտիւլինտէն , տայանամայըպ պաքիլըլերին թէնլերինի Թէողիտոնուն գալուրտըղընը , վէ կէօմիւլիւլ օլտուգլարը մահալի տախի վալլէ խապէր վէրտի : Վալինին էմրի իւզէրինէ թարիֆ էթտիլի մահալէ կիտիպ օ թէնլերի չըգար-

առջար վէ ակէչէ Եագտըլար : Օ վազըթ Թէողի-
տոնն վէ սաիր քրիսթիյանլար , Հաղ թարաֆընտան
պիտէնճէ թէվէքէլի ատէմ ալըն տէնիլմէսի նէ մա-
նայա օլտուզունու անլատըլար :

Ալլահըն էսրարլարընա ազըլ Եէթիչմէզ , վէ
հիքմէթինտէն սիւալ օլունմազ , լաքին մատամ քի
պաքիրէլէրին թէնլէրի թէզվարի մէզար իզլէթին-
տէն պէօյլէ մահրուամ դալաճագլար ըմըչ , ծնլարա
պու մէզար իզլէթինի վէրմէք Եչին , Ալլահըն նիճէ
պու դատար միւճիւզատար իչլէտիյինէ թաաճիւզ
օլունուր : Անճագ պու վէճճիլէ Ալլահ թալա Թէ-
ողիտոնա մարտիրոսլուզ շէրէֆի վէրմէյէ Եօլ աչ-
մըչ օլտուզտան պաչգա , մարտիրոսլարըն ազիզ
մատունըլարընա վաճիւզ օլան իզլէթի վէրմէք մագ-
սէտինտէն իսէ , պիր մարտիրոս վէյտա էթմէք
մաքսէտի տահա պէօյլէք տիւր , վէ օ պիրինտէն
իսէ , պու մագսէտէ մէսինի միւճիւզաթ վազըլ օլ-
մասը տահա ճաիզ տիր :

ԹԷՈՂԻՏՈՆՈՒՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՕԼՄԱՍԸ

Թէողիտոնն պու գարա խապէրի ալտըլընտա
քրիսթիյան գարտաչլարըլա վէտաչէշտի , վէ քէն-
տինին մարտիրոսլուզ թաճընա լայըզ օլմասը իչին
զիյատէճէ տուա էթսինլէր տէյի ծնլարա րէճա է-
տիւզ , ճէնիկէ կիրմէյէ հազըրլանսը . վէ ծնլարըլա
պիրլիքտէ տուայա տուրուզ , հալաճանքը տէֆ էթ-

սին , վէ քիլիսէյէ առայիչ վէ րահաթըք վէրմէսի
Եչին Ալլահա խալըճա նիյազլար էթտիքտէն սօղրա
ճիւմէսի իլէ Եօրիւշտիւ , հէֆիտինին կէօյլէրի Եաչըլա
տօլտու . վէ պատէհու Փրոնտոն քահանայ Մալ գա-
սապաաընտան մէրքէպ իլէ կէլիւզ , Եիւզիւյիւմիւ պէ-
րապէր կէթիւրտիյնտէ , թէնիւմ Ելինիգէ կէչէրսէ
օնա թէսլիւմ էտին տէյի թէնպիհ էթտի : Պատէհու
պիւթիւնն վիճուտինին իւզլէրինէ խաչ չըգարըլ ,
ճէնիկ մահալինէ , Եանի չարսույա տօղրու սէրպէսթ-
ճէ կիթմէյէ պաչլատը : Եօլտա շէհիրլիլէրտէն իքի
տօսթուճա րասթ կէլտի քի , Պիանա վէ Մինէրվա
փութլարընա դուրպան քէսէնլէր էհալի իլէ պիր օ-
լուզ , քրիսթիյանլարը փութլարա սէճտէ էթտիր-
մէյէն սէն սին տէյի տալաճը օլմուչ տուրլար , վէ
պաքիրէլէրին թէնլէրինի կէօլտէն սէն չըգարմըլըն
տէյի Փօլթիւրօն սէնի դամիչ էթմիւչ , տէյէրէք , նի-
յէթինի թէպտիլ էտիւզ կէրի տէօնմէսի , վէ հէնիզ
վազըթ վար իքէն սէլամէթինի արամասը իչին փիք
չօգ իպրամ էթտիլէր իսէ տէ , Թէողիտոնն գաթի
ճէվապ վէրիւզ , էյէր պանա էյիլք էթմէք խթէր-
սէնիզ , կիտին , վէ դուրպան քէսէնլէրին վէ էհա-
լինին արատըղը Թէողիտոնն պուրատա գափուտա
տուրույօր տէյի դապիթլէրէ վէ վալիյէ խապէր
վէրին , տէտի : Աէ ծնլարա պու ճէվապը վէրսիք-
տէն սօղրա , կէչիւզ Եօլունա կիթտի , վէ տիւչմէն-
լէրին դարչըլընա չըպը : Անինտէ օնու թութուզ
վալինին հուզուրունա կէօթիւրտիւլէր . դօնագտան
Եչերի կիրտիյնտէ , օրատա հազըր օլան լաթէչի ,
գայնար գազտնլարը , չարըլարը , վէ ակէր չօգ

տիւրիւ խքէնճէ ալաթլարընը կէօրիւս , կիւլէճ եիւզիւս : վէ Ֆէրա՛ գալլիլէ ծնլարա նազարընը չէվիրտի , վէ տէրունինտէ օլան սէպաթ վէ մէթա- նէթ կիւլէճ եիւզիւնտէ վարլար ըսը :

Ալալի ծնու կէօրտիւլիւնտէ , էլէմ իւզէրէ օլ- մա , էյէր քի փութլարա գուրպան սունարսան , վէ Պիլատոսուն հիւքմիւ իլէ խաշ իւզէրլինտէ էօլէն Քրիստոսուն ինքեար էտէրսէն , պու կէօրտիւլիւն իսքէնճէ ալաթլարը սէնին իչին տէյիլ տիւր , վէ գուրպան քէսէնլէր իլէ է՛նալի թարաֆընտան թէ- վաթուրէն հուզուրումա արզ օլունան թէչէքելիւր- տէն սանա պիւր տիւրիւ քէտէր կէլլէզ , թագսիւ- րաթլարըն քիւլիլէն աֆիվ օլունուր , սէնի տօսթլա- ըըմըն սըրասընա գապուլ էտէրիւմ , վէ փատիլահըն էն պէօյիւք քէրէմիլէրինէ սէնի նաիլ էթտիրիւրիւմ , չէօյլէ քի չիմտէն սօյրա փատիլահըն էմընամէլէրի սանա կէլիւր , վէ ճէվապընը սէն վէրիւրսին , պուն- տան տահա պէօյիւք իզգէթ իսթէրմիսին : Ապոլոն փութա գուրպան քէսէն սէն օլուրսուն , պիւթիւն չէհիլլէր ռումուրու սէնին եէտինտէ օլուր , ախէր գուրպան քէսէնլէրէ սէն նիլգամ վէրիւրսին , վիւլայէ- թին ինթիյաճաթընը զասիլթլէրէ սէն իֆատէ վէ էմը էտէրսին , վէ պիւր մուհիմմ մասլահաթ զուհուր էտէրսէ , փատիլահա մէպուս կէօնտէրէն սէն օ- լուրսուն , տէտի :

Թէոդիտոն վալիէ ճէվապ վէրիւս , պիւր թա- րաֆտան փութիւլէրէթլէրին փութլարա ազվ համվ էթտիլլէրի թագսիւրաթլարը վէ ըհզալէթիլ հալլէրի թաֆսիլէն իսպաթ , վէ օ պիւր թարաֆտան Յիսուս

Քրիստոսուն ազիմլէթինի վէ միւճիլաթլարընը զիքը էթտիլլինտէ , չէտիտ ըիւզիկեարտան տէնիլին գա- պարտընը կիսիլ , պու ազիլին իշպու վազընտան սա փութիւլէրէթլէր գապարըս , ազիմ պիւր իսթիւ- լալ վիլյտա օլտու , խուսուսա գուրպան քէսէնլէր եազարընը եըրթտըլար , սաչլարընը եօլտուլար , թաճլարընը փարալատըլար , էհալի տախի վալիյէ պու ատէմէ սէն նիճէ թաամիլ էտիյօրսուն քի , պու գատար սէօյլէր իլէ ալանէն փութլարըմըզըն իթիլալարընը պօղտու տէյէրէք ազիմ Փիրեատըլս չիքեայէթ էթտիլլէր : Ալալի զաթէն Թէոդիտոնա խասիմ իքէն , էհալինին Փիրեատընտան տա պիւր զաթ տահա թահրիք օլարազ , ճէլաթլարա աթէչի տէմիւր թըրնազլարը , վէ հէր տիւրիւ իսկէնճէ ա- լաթլարընը հազըրլասընլար տէյի էմը իթտի : Պու իիսթիլալ արասընտա եալընըզ Թէոտիտոն քէէննի օ զըյամլէթ քէնտի իչին գօփմամըզ կիսիլ , վէ պիւր էշպէն փէհլիվան միսալի կիւլէր եիւզ իլէ , վէ Փու- թուրսուզ տուրուրուտու , վէ ծնուն պու շաղըզը վէ մէթանէթի իսկէնճէ չէքալիլի վազըթ տախի պէրգարար գալտը : Նիտի ծնու իսկէնճէյէ գօ- տուզլարընտա , ճէլլատլար թագըմ թագըմ պէօյիւ- տիւս , պիւր թագըմը եօրուտուգճա , օ պիւր թա- զըմ ծնլարըն եէրինէ կէչէրէք , տէմիւր թըրնազլար ըլա սասաթլարճա էթլէրինի գօբարըր ըսըլար : Թէո- դեկնէն պունատա գանաաթ իթմէյիւս , եարալարըն իւզէրինէ քէսըն սիւքէ տէօքաիւրտիւ , վէ իւզէ- րինէ աթէչ գօտուրթտու : Ազիլ մարտիրոս , թէ- նին եանըզ գօգուսունու պարըզնտա , իքրահըն-

տան եիւզիւնիւ վալլյէ տօղրու չէվրմիլիտի , վալի
 ծնուն պէօյլէ թէփրէնմէսինի իսքէնճէլէրէ տայա-
 նամատըրընտան տըր զաննըլա , ծնու իսթի՜զա
 էթմէյէ պաղատը , վէ հանկյա սէնին էօյիւնտիւլին
 տէտի : Լաքին թէոգիտոն ճէվապ վէրիպ , սէնին
 զանն էթտիլին կիսի տէյիլ , անճագ սէն պագ քի,
 ճէլատար էմրինի էյիճէ իճրա էթսինլէր . զիրա
 պունլար եօրուլտուլար , վէ էյէր տահա եէնի պիր
 իսքէնճէն վարըսա , ծնլարը տա իճրա էթ , վէ պաշ-
 գա ալաթլար գուլլան քի , պէնտէ օլան , եախօտ
 Հաղրէթի Խաա թարաֆընտան պանա վէրիլէն մէ-
 թանէթի կէօրէսին , չունքի սէնի պէօյլէ պայալը
 պիր էսիր գատար տախի սայմամայա գուվէթ վէ-
 րէն Հագրէթի Խաա տըր , տէտի : Վալի հիտտէ-
 թինտէն աթէչ քէսիլիպ , թաղարըլա եանազլարընա
 ուրտուրարագ , տիչէրինի տէօքտիւրտիւ : Ագիզ
 Մարտիրոս ուսա , տիլիմի տախի քէստիրսէն , վէ
 սէսիմի տէ պօղսան , Ալլահ եինէ տէրունիմտէն
 սէօյլէտիլիմի վէ տիլէտիլիմի իլիտիր վէ անլար ,
 տէտի :

Թէոգեկնէս ճէլատարըն եօրուլտուլունու
 կէօրմէյիլէ , պիր գաշ կիւնտէն սօղրա թէքրար չը-
 դարըպ , պիր գաթ տահա ախէր վէ եէնի իսքէն-
 ճէլէր վէրմէք իւզէրէ , Թէոգիտոնու մահպէսէ կէօ-
 թիւրսինլէր տէյի էմր էթտի : Պու միւնասիպէթ իլէ
 Թէոգիտոն շէհիր իչինտէն կէչէր իքէն , Յիսուս ֆը-
 րիստոսուն գուարէթինի , վէ քէնտի տօսթլարընա
 իհսան էթտիլի գուվէթի պէյան էթմէք իչիւն ,
 եարալը պէրէլի վիճուտինի հէր քէսէ կէօսթէրէք

իլթէ , հապրէթի իսա քէնտի գուլլարընա աղըլը
 վէ սըլըլը պէօյլէ տուլուրմազ վէ աթէչին գուվէ-
 թինի ծնլարըն թէնլէրինտէն տէֆ էտէր , վէ իս-
 թէր Փագըր օլտուն , իսթէր աէվէթլի , իսթէր
 գուլ օլտուն , իսթէր աղա , հէր տիւրիւ ինսանլա-
 րա գապլիթ գօրգուսունու , վէ տինէ գարըլ սատր
 օլան Ֆէրմանլարը սայմամայա գուվէթ վէրիր , վէ
 քէնտիսի էվվէլա պլիլիմ ուղրումուզա քէնտինի Փէ-
 տա էթտիլի էճիլտէն , պլիլիմ տէ ծնուն ուղրունա
 Փէտա օլմազլըղըմըզ հագ վէ վաճիպ տիր , տէր
 իտի :

Վալի պէչ կիւնտէն սօղրա Թէոգիտոնու թէք-
 րար հուզուրունա կէթիլթտիլիպ , եինէ տէմիր
 թըրնազլար ըլա եանլարընը գազըթտըրտըգտան ,
 վէ եարալարընը թէքրար աշտըրտըգտան սօղրա ,
 ճէլատարըն եօրուլտուլունու կէօրիւպ , ծնու գըզ
 զըն թուզլար իւզէրինէ եաթըրթտըրալ : Պու աղ-
 րընըն շիտտէթի Ս. Թէոգիտոնուն ճիկէրինէ գատար
 թէէսիր էթտիլինտէն , ծնուն շիտտէթինի պիր ճիւ-
 զի թէսքին էթսին տէյի Յիսուսա բիճա էտիպ , էվ-
 վէլէի էսքէնճէլէրէ թահամիւլ էթտիլի կիսի , պու
 իսքէնճէյի տախի կիւլէր եիւղիլէ չէքաի : Օլ սէպէպ-
 տէն էօթիւրիւ Թէոգեկնէս իւչիւնճիւ տէֆա օլա-
 րագ Թէոգիտոնու թէքրար էվվէլէի իսքէնճէլէրէ
 գօյուպ էթլէրինի գօիարթտըրալ :

Ագըպէթ Թէոգեկնէս պու իկիտին հագընտան
 կէլէմտիլինէ մլյուս օլուպ , շու իլամ իլէ ծնուն
 գաթիլինէ հիւքմ էթտի : Եանի Թէոգիտոն քրիսթի-
 յանլարը հիմայէ էտիպ , փութլարա խասիմ օլուպ ,

վէ վատիչանլարըն էմրինէ իթաաթ էթմէյիս , պէ-
 նի , վէ պէնտէ պուլունան հիւքիւմէթի սոյմասորը
 իշին , պույուրտում քի գաթլ օլտուն , վէ թէնի ա-
 թէնէ եագըըն , վէ քրիսթ իյանլար մինպասառ օնըն
 թէնինի գալաբըըս մէզսրա կէ օմնէսինլէր : Թէ ողի-
 տոնուն չէքտիյի իսքէնճէլէրի սէյր էթմէյէ կէլիշ
 օլան խալգ , օնուն մէրալիյինէ վէ մէթանէթինէ
 հայրան օլտուլար ,

Խմտի Թէ ողիտոն գաթլ օլունաճալը մահալէ
 եէթիլալիյինտէ , Ալլահըն քէրէմի իլէ աղլըն աթ-
 տէրի եէնալիյինէ , վէ օնուն պաշընը կզալիյինէ թէ-
 չէքքիւր , վէ քրիսթէ ասայիշ վէրսին , վէ քէնտի
 գանըլա տիւլմէնլէրին էօրքէսինի սէյիւնաիւրսիւն
 տէյի Ալլահա նիյազ էթաիքտէն , վէ տուսաշըն ա-
 տէթ իւզէրինէ ամին իլէ պիթիւրտիքտէն սօղրա ,
 պէյյէ պիւր աղիզ փէտէրտէն այրըըս էօքսիւզ գա-
 լաճագըընա աղլաճագտա օլան քրիսթիյան քար-
 տաշարա տէօնիւս , օնլարը թէսէլլի էթտի , սա-
 դըն պէնիս իշին աղլամայըն իլլա պանա լգուզիլթ
 վէրիս տիւլմէնէ զպէպէ էթաիւրտիյի իշին Ալլահա
 շիւքը էտին , պէն աաիս իսրզմէթիմի թէքիլ էթ-
 տիս , շիմտիտէն սօղրա կէյտէ սիլլին իշին Ալլահա
 նիյազ էտէրիս , տէտի : Վէ պու սէօլլէրի թէքիլ
 էթաիւրտէն սօղրա , սէվինէրէք պօյնունու ճէլլատա
 ուզաթտը , վէ պաշը քէսիլիս , պու գատար ճէնք-
 լէրտէն սօղրա նիհայէթ մարալրտուզ թաճընա
 նաիլ օլտու :

Պաշը իլէ պիւրիքտէ թէնինի եագմազ իշին
 հագըըլամըլ օլտուլարը պիւր պէյիւք օտուն եը-

ղընթըը իւզէրինէ գօտուլար լաքին Ալլահ թտալա
 օ աղիզ մասունքլարը էսիւրկէյիս , անիտէ օնլարըն
 իւզէրինէ շալլը պիւր նուր էնաիւրտի քի , օնլարըն
 եանընա եագլաշըս , օ օտունլարը թութուշտուր-
 մայա քիմսէ ճէտարէթ էտէմէտի : Վալի պունու
 իշիթալիյինտէ , օնուն թէնինի վէ պաշընը կէօլէթ-
 սինլէր տէյի պէքճիլէր թային էթտի :

Պու էսնատէ Փրոնտոն քահանայ աղիզ Մար-
 տիրտուն եիւզիւլէնիւ իւզէրինէ ալըս , արզիւլէ-
 տիյի մասունքլարը Թէ ողիտոնուն վատի իւզէրէ ա-
 իլը կէօթիւրմէք ումիտի իլէ կնդարէյէ եօճու օլ-
 տու : Վէ մէքքէպինէ՝ քէնտի էլիյէ թիմար էթալիյի
 պողընտան եաիմըլ օլտուզու էքի շարապ եիւքի-
 տիս , էյլէճէ եօլա չըգիլըլաը : Ազլամ իւզէրի էն-
 դարէյէ եէթիլիս , աղիզ մարտիրտուն թէնի պու-
 լունտուզու մահալտէն կէչէր իքէն , հիքմէթի իլա-
 շի իլէ , մէքքէսլ օ թարաֆա սօղրու վարըս եը-
 գըըը : Պու աղիզ թէն օթուլար վէ եաիւրազլար
 իշինտէ կիզէնմիշ իտի , վէ պէքճիլէր քէնտի բա-
 հաթլարը իշին , գամըլար վէ աղաճ տալարըլա
 օնուն եագընընտա պիւր գուլիս շաթիլըլար տըր :
 Աքէիլէր Փրոնտոնու կէօրաիւքէրինտէ , խանա կիթ-
 մէքտէն իսէ , քէնտի գուլիսլէրինտէ միաֆիւր օլ-
 մայա վէ պիւրիքտէ թաամ էթմէյէ տալէթ էթտի-
 լէր : Աթէլ եանմըլ , վէ թաամլար փիլիշ հագըը
 լար : Փրոնտոն հիւսնիւ բատէթ իլէ տալէթլէրինի
 գապուլ էթտի , վէ մէքքէսլին եիւքիւնիւ էնաիւրիս ,
 կէթիւրտի շարապտան օնլարա իքրամ էթտի . դա-
 յէթ հագ էթտիլէր , իշալքճէ իշտիլէր , վէ կէրէյի
 կիլի սէրսօլ օլտուլար :

Իչէրինտէն Մեարողորոս իամնտէ պիրիսի ճիլվէ էտէրէք, կէօլտէ պօղուլան գարըլարըն սէպէպլնտէն եէտլյիմ տայաղը պու շարապ պանա ունութաուրաու, տէտի: Ապողոնիոս իամնտէ պիրրէֆիլի ճէվապ վէրլապ, ազլընը պաչընա թօօլա, վէ սազըն քի պու շերապ պաչընա պիր պաչգա պէլա տաշա կէթիլմէսին. Եանի օ թէնլէրի շալան տէմիրի առէմի պէքլէմէքտէ, շարապ սէպէպլնտէն ինմալ էթմէ յէսին տէտի: Պու սէօղլէրոնէն Պրոնտոն շիւպշէլէնիպ, պէքճիլէրէ նէ տիր պու սէօլլէտլյիլնիզ տէյի սիւալ էթտի, պէքճիլէր տախի եէրի եէրինճէ հէր շէյի, Եանի էվվէլա պաքիլէլէրին, վէ սօղրա թէնօղիտոնուն մարտիրոս օլմալարընը թէքալլէն նազլ էթտիլէր վէ թէնօղիտոն հէր տիւրլու իաքէնճէյէ տէմիր կիպի տայանաղը իչին, օնու տէմիրի առէմ թէսմլյէ էտիր իտիլէր: Պրոնտոն օնլարըն նազլլինի ալնլէյիպ, վէ ազիզ մարտիրոսուն թէնի գուլիպէնին Եանընտա օլտուզընու անլալըպ Ալլահա շիւքիւր էթտի, վէ Եարաըմընը տիլտի: Ալէ պէքճիլէրին շարապտան կէրէկի կիպի սէրիսօ զլաբազ տէրին ույգույա տալաըզլարընը կէօրմէյէ, ազիզ մարտիրոսուն թէնինի ալըպ, Եիւպիլյինիւ փարմաղընա գօտու վէ մէրքէպլինէ Եիւքլէթտիքտէն սօղրա, պէքճիլէր Փէրզիլնէ վարմասընլար տէյի, օթլուզլարը վէ Եափրազլարը թէքրար իլէրբի կիպի եէրլէշտիրտի. վէ վատինի իճրա էթսին տէյի օ ազիզ նիյազ էտէրէք մէրքէպի քէնտի հալինէ պըրադաը օ տախի գասապայա տօղրու կիտիպ, սուրբ թէնօղիտոնուն մասունքլարըն իզգէթիլնէ պիր քիլիսէ

պլնա էթմէքլյինի միւնասիպ կէօրտիւլիւ մահապտէ էյլէնտի: Ալէ Փիլվազը շօք վազըթ միւրուր էթմէտէն, օ մահալտէ սուրբ թէնօղիտոնուն իզգէթիլնէ պիր քիլիսէ Եափրազլար:

Պու հիքեայէյի իլք էվվէլ Նիկողայոս նամ պիր քրիսթիյան գալէմէ ալմը աըր քի, սուրբ թէնօղիտոնուլա պիրլիքտէ Եաչայըպ, վէ ազիզ տօսթու վէ սըրտաղը օլուպ, օնուսուլա պիրլիքտէ մահպէստէ պուլունտուզընտան, վէ հէր շէյի կէօղլէյէ կէօրտիւլինտէն, հէփիսինէ վազըֆ, վէ խապիբտար ըտը:

Քիլիսէի շէրիֆին թանըտըղը, վէ ճէմի քըրիսթիյանլարա, ալլալուսուս, Եան Լնգարէ ճէմապթը, սիզէ պիլաիրտլյի, սուրբ թէնօղիտոնուն հիքեայէսի պու տուր, վազաա մուխթասար պիր հիքեայէ, լաքին շօք շէյ պէյան էաէր: թէնօղիտոնուն հէր վէճիլէ ազիմ պիր սուրբ, վէ ազիմ պիր մարտիրոս օլտուզընու կէօսթիլէր: Քէգալիք քրիսթիյանլարա իպատէթ վէ խայր առլլէր թալմաթընտա միւտալէմէթ իլէ, սէլամէթէ, վէ սուրբլուզըն քէմալինէ եէթիլմէք, հէր մահալտէ վէ հէր հալտէ միւքիւն օլտուզընու էօյրէտիր, նիհայէթ պու հիքեայէ մատամ քի սուրբ թէնօղիտոնուն պու տիւնԵատա իքէն ազիմ գարտաղ մուհապլէթիլնէ մալլէր օլուպ, կէրէք շէհրտէ, կէրէք գասապալարտա կէրէք խանէսինտէ, վէ կէրէք Եօլարտա հէր քիլէյէ Եարաըմ էթմէյէ օլան զայրէթիլի պէյան էտէր. վէ մատամ քի ազիլլէրին Փազիլէթիլի կէօտէ թէնզիլ պուլմատըղտան մատա, թարագի

սրուլուր , վէ քէմալէ և Եթիշիր • սիհայէն ալ յն
քէնտիտինէ վաճիւլ օրնն իզգէթտէ զուտուր Եթմէ
տիքճէ Ելան ճէննէթի ալտտէ տէ ազլմ շէֆաաթ
ճրնըզ օրաճաղընը ալի աշիքեսար պիւտիբիր :

ԻԻԶԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

ՀԱՆՍՏԱՆՔԻՆ ԻԻԹՍՄԸ

Պու սօն սւմուսի հալաճանքն նէ թարզ պաշ
լաաղընը պու հիքեսայէնին պիրինճի պապընտա թա
բիֆ Եթտիք , հիքեսայէնին թէքմիլ օրեսաղ իշին օնուն
նէ թարզ թիթամ պուլաուզուսու տաթի պէյան
Եթմէք լազըմ սըր :

Պու մուսիպէթիլի հալէր պիր ազ վաղըթ տա
հա պէօյէճէ տէվամ Եթտիքտէն սօզրա , Ալլաճ
թաալա հազ շէրաաթընը Ելէ ալլոյ , պիր թարաֆ
տանն Աստանդաս Ազրոսուն Եյլիշինէ կէօթէ Եյլիք
վէ ալիէր թարաֆտանն օ պիր վաաթաշարըն իւ
շիւնիւնտէ դաթիվիքլէրինէ կէօթէ ճէգալը սէգալա
ընը վէրէրէք , բրիսթիյանլարըն նաճազ Ելրէ տէօ
բիւլէն գանլարընը ինթիգամընը ալլա , վէ բիլի
մէյէ գաաթիլի պիր տաթիլը ինսան Եյէտի : Խմտի Եվ
վիլ Եմրտէ Աստանդաս Ազրոսուն նէ տիւրիւ Եյ
վիքլէրէ նաիլ օլտուզուսու զէքը Ետէլմ :

Աստանդաս Ազրոսա՝ քէնտիտին կիւն պէ կիւն
Եօլիւմէ Եազլալաղընը կէօրմէյիլ , Աաղերիտ
Մաքսիմիանոսուն Եանընտա օրան քէնտի Եվաաղ
Աստանդիանտա իսթէտի իտէ տէ , Աաղերիտ Մաք
սիմիանոսուն ֆիքրինտէ ֆէնտա օլտուզուսան ,

ծնու պըրագմատըգտան մատա , օնու թէյէՓ էթմէյէ տէ քի տէ պիտտէՓ պթ գասթ էթտի , վէ թալիմ վէսիլէսի իլէ եըրթըճը հայվանյար ըլա տէօյիւլմէյէ գօտու , նիճէ քի օնուն պիր սալան եհնտլյինի կէօսթ էրիւր պիր մինատլ տահա սագլը տուրուր : Լաքին օնու տախմա գայըրան վէ հէր մուխաթարանան էսիրկէյէն Ալլահ , ազըպէթ օնու օնուն էլլինտէն գուրթարաը ,

Կաղերիոս Մաքսիմիանոս , Կոստանդոս Կըզըրոսուն տէՓա տէՓա վէ գաթի սուրէթատ խապէրլէրինէ գարըը կէլէմէյիպ , նիհայէթ Կոստանդիանոսուն կիթմէսինէ ըրղա կէօսթ էրտի , վէ պիր կիւն ագչամ իւզէրի եօլ Ֆէրմանըը օնուն էլլինէ վէրիպ , փէտէրինէ տէ պիր մլքթուպ եազըպ եարըն սապահ վէրէճէյիմ , օնու տա ալըպ , եօլա չըգա պիլիբսին տէտի : Լաքին Կոստանդիանոս պէքի Կաղերիոս Մաքսիմիանոս կէճէ նիյէթինի թէպաիլ էտէր , եախօտ ալըգօմայա պիր վէսիլէ տահա պուրուր տէյի վէսվէսէ էտիպ , փատիչահ եաթտըգտան սօղրա , կէճէ իլէ եօլա չըգտը , վէ կէչտլյի մէնդիլխանէլէրտէ պուրունան աթլարըն ճիւմէսինի պերապէրինճէ սիւրտիւ կէօթիւրտիւ : Էրթէսի կիւն Կաղերիոս Մաքսիմիանոս մախաուսիյէ էօյէնէ եազըն գալգըպ , Կոստանդիանոսու քէնտինէ չալըրսընլար տէյի էմր էթտի : Հաչան քի օնուն կէճէ իլէ չըգըպ կիթտիլյինի իլիթտիլիսէ . նութգու թութուրու , վէ արգասընա ատէմ կէօնտէրմէք խթէյիպ , մէնդիլխանէլէրտէ հայվան գալմամըը օլտուրունուն խապէրինի ալըըզընտա , տահա վիյատէ

իզապ օլտու , վէ քէնտինի զապթ էթմէյիպ , խըրսընտան աղլամայա պաչլատը : Կոստանդիանոս ուսա աճէյէ կիտիպ , փէտէրինի սաղ պուրուր : Փէտէրի վէՓաթընտան պիր գաչ կիւն ագտէմ , օնու տէվէթինէ վարիս թայնի էթտի , վէ վէՓաթ էթտիլի անտէ , ճիւմէ արքերլէր հիւսնիւ բատէթ իլէ օնու քէնտիլէրէ փատիչահ թանըտըլար :

Կոստանդիանոս թախթա ճիւլուս էթտիլիտէ հէր իչտէն էվլէլ քրիսթիյանլարը հալածանքտան խէլաս էտիպ քիլիսէյէ սապիչ վէրմէյէ սայու ղայրէթ էյէտի , վէ իլք Ֆէրմանը պու օլտու : (306) Ալլահ տախի օնուն հէր իլինի բասթ կէթիւրտի , չէօյէ քի զուհուր էտէն տիւլմէնլէրին քեաֆֆէսինէ ղալէպէ էտէրէք , սապըգա պիր գաչ հիսսէյէ թազսիմ օլունմուչ օլան Բօմա տէվէթինի թէքրար պիրլէչտիլիպ , վէ քէնտի հիւքմիւ ալթընա ալըպ , միւսթագիլ փատիչահ օլտու , (312) վէ տիւլմէնլէրինէ պէօյէճէ ղալէպէ էթմէսի , ալիւ խաչըն գուվէթիլյէ օլտուըրունու այան աչիքեար կէօրտիւյիւնտէն . աղիզ խաչա իթիգատ էտէրէք քրիսթիյան օլտու , վէ նիչէ զէմանտէն պէրի փութփէրէսթիլէր եէտինտէ օլան թաճ վէ տէվէթ քրիսթիյանլարա ինթիգալ էթտի : Քէգալիք Նիկիա մէճլիսի ումումիսի օնուն հիմմէթիլյէ ճէմ օլուպ , (325) տինէ տաիր զուհուր էտէն նիզալարա սուրէթի գաթիլյէտէ նիզամ վէրիլտիլիտէն , հէր վէճհիլէ պէօյիւք Կոստանդիանոս էլլգալընա շայէսթէ օլտու : Իլթէ պէօյէ Ալլահ Կոստանդոս Կըզըրոսուն էյիլիլիէ պէտէլ միւքեաֆաթ վէրտի :

Այլեւիմ շինտի օ պիր փատիչահլարա . վէ իւք
 էվիւկէ Հէրքուլէոս Մաքսիմիանոսա : Պու փատիչահ
 Կաղերիոս Մաքսիմիանոսուն էօրֆիւնտէն վէ շէր-
 րինտէն , թախթընը թէրք էթմէյէ մէճպուր օլմուշ
 իքէն , սօլրատան նատիմ օլուպ , վէ թէրքար
 թախթընա կէչմէք արգիւսինէ տիւլուպ , պէօյիւք
 Կոստանդիանոս ուլա իթթիֆագ էթտի , վէ պու
 իթթիֆագա թագվիյէթ վէրմէք իւզերէ , Հէրքու-
 լէոս Մաքսիմիանոս քէնտի գըզը Պափոտայը Կոս-
 տանդիանոսա վէրտի իսէ տէ , պու ճիւմէ պիր իշ
 կէօրէմէյիպ , Բօմատան գօվուլու , վէ էօթէտէ
 պէրիտէ տօլաչորգտան սօլրա , պիր տէքք իւէ
 Կոստանդիանոսու հէլք էտիպ , Օնուն էէրինէ կէչ-
 մէք իչին , Օնուն նէգտինէ կիթտի : Աէ Ֆիլվազը
 պիր Ֆըրոսթ պուլմայըլա , փատիչահլըք խըրխա-
 սընը կիյինիպ , Կոստանդիանոսա գաըլը պաշ գալ-
 տըրտը , լքքին Կոստանդիանոս Օնու աթ էտիպ ,
 իւլյանէթիյինէ կէօրէ գաթիլինէ հիւքիւմ էտէ պի-
 լիր իքէն , էինէ Ֆագաթ փատիչահլըգտան ազլ
 էթմէյէ գանաթ էթտի : Հէրքուլէոս Մաքսիմիա-
 նոս ուսա , փէսիտայէ հալտէ էօմիւր սիւրմէյէ
 թահամիլ էտէմէտիյինտէն . Կոստանդիանոսուն
 ալէյինտէ պուլունարագ , հէր հալտէ Օնուն թէ-
 լէֆինէ գաստ էթտի , վէ պու քէմ նիյէթինի սու-
 հուլէթ իւէ իճրա էթմէք իչին , քէնտի գըզը Պա-
 փոտայը էլէ ալմայը տիւլուկուպ , մէրսումէյի եա-
 նընա չաղըրարագ , կեահ ըիճայըլա , կեահ ումիտ
 վէրմէյէ , գէվճինի թէլէֆ էթմէյէ , քէնտիսինէ
 իթիւրագ էթտիրմէյէ չաղըլա , վէ գօրգժա , պուն .

տան սանա պիր քէտէր կէլմէզ , հաթթա տահա
 գիյատէ հագզընտա խայըրը օլուր , սէնի Օնտան
 տահա էյի պիր քիւլիլէ էվէնտիլիլիմ , վէ եալը-
 նըզ շունու ըիճա էտիլիմ քի , պէքճիլէրի տէֆ է-
 տիպ , գափուլու աշըգ պըրագասըն , տէտի : Պա-
 փոտ փէտէրինին պու խամ թէքիֆինէ բույի ըի-
 գա կէօթէրէրէք , հէր իսթէտիյինի իճրա էթմէյէ
 սէօզ վէրտի , վէ քէյֆիյէթի գէվճի Կոստանդիա-
 նոսա թէքմիլէն պիլտիրտի : Կոստանդիանոս գայըն
 փէտէրինին միւնէթ վէ խիյանէթինի թէքմիլ աշի-
 քէարա չըգարմագ , վէ թէօճմէտ Պիլինտէ պուլուպ
 Օնու թութմագ իչին , հէր պիր շէյի Օնուն իսթէ-
 տիյի կիպի թանդիմ էթմէյէ միւսատէ էթտի ,
 անճագ քէնտի եաթաղընա պիր ալչագ խատըմ եա-
 թըրտը : Հէրքուլէոս Մաքսիմիանոս եարը կէճէ
 գարարըրընտա Կոստանդիանոսուն տաիլիսինէ վա-
 ըլպ հէր թարաֆը պէքճիլէրտէն խալի պուլուր .
 վէ բասթ կէլտիյի պիր գաշ քիւլիլէ տէ , մուհիմ պիր
 բույա կէօրտիմ , տէրագապ տամատըմ սէօյէ-
 մէքիլիմ իգթիլգա աըր , տէյիլէք օտայա կիրէր .
 վէ խատըրը էօլտիւրիւպ , սէվինէրէք աըլարը չը-
 գար , վէ փատիչահլը գաթլ էթտիմ տէյի էօյիւ-
 նիւր : Կոստանդիանոս ուսա քէնտի էթպասաըլա օ
 արատա ախէր թարաֆտան Օնուն գարըլընա չը-
 գըպ , էօլտիւրտիլիւ խատըմըն ճէնագէսինի աըլա-
 ըլյա չըգարթաըրաըրընա գաթիլ Հէրքուլէոսուն
 պէնդի աթտը . նութգու թութուլու : Կոստան-
 դիանոս Օնուն միւնէթ վէ խիյանէթինի էիւլինէ
 ուրուպ թէքտիր էթտիքտէն սօլրա , Օնա եալընըզ

պուռ քէրէմի էթտի, եանի խթէտիյի թարգտա պիր էօլլում ինթիխապ էթմէյէ օնա մուսաատէ էթտի, օտախի էն պէտնամ վէ ըէգալէթլի էօլլումիւ ինթիխապ էտէրէք, վէ պողպղնա պիր իի թագըպ, պիր տիրէքտէն աշաղը քէնտի քէնտինի աստը : Իլթէ Գիոկղետիանսուլա պիրլիքտէ եիրմի սէնէ տիւն, եայա հիւքիւմ, վէ նիչէ ֆիւթահաթլար էթմիչ օլան պէօյլէ ազիւմ պիր փատիչահ, մուսիպէթլի էօմրիւնիւ, տահա մուսիպէթլի պիր էօլլում իլէ պէօլլէնէ պիթիրտի :

Ալլահ թալա Հէրքուլէոս Մաքսիմիանոսա ճէգայը սէգասընը վէրտիքտէն սօղրա, Գիոկղետիանոսա պու հալածանքը աշտըրան Կաղերիոս Մաքսիմիանոսու էլէ ալըպ, քէնտի ազիմէթիւնի վէ գուտընէթիւնի օնա տախի կէօսթէրմէք իչին, չարէսիգ պիր եարայըլա օնու ուրտու : Ճէրահլար հիւնէրլէրինի իճրա էտէրլէր, չիւրիւք էթլէրի քէսիպ, մուալիճէլէր իլէ եարայը գափատըրլար, լաքին թէքըրար աչըլըր ըտը, վէ օ գատար գան պօչանըր ըտը քիլ, փատիչահ էօլլում հիյէթիւնէ եէթիլի խտի, պին պէլայըլա գան պօչանմասընը քէսէրլէր, թէքրար թիմար էտիպ գափատըրլար, վէ ճիւզիւ պիր հարաքէթտէն թէքրար աչըլըպ, էվվէլքինտէն պէթէր գան պօչանըր ըտը, խասթէ իֆրաթըլա գաիֆլէնիլը վէ սօլար, եարայ տախի փէյտէրփէյ աչըլըպ, թիմար գապուլ էթմէգ, էթրաֆընա սիրայէթ էտիպ էթլէրի չիւրիւտիւր, վէ չիւրիւք էթլէր քէսիլտիքճէ տահա գիյատէ եայըլըր ըտը : Հէր թարաֆտա պուլունան էն մէչուր վէ հաղիք թապիսլէրի ճէրրահ

լարը կէթիրթալլէր իսէ տէ, պիր չարէ օլմազըտը : Իլլէթին զարպընա թապիսլէրտէն չարէ պուլմայընճա, Էքքուլա Պիոս վէ Ապողոս փութլարա միւրաճաթ օլունուր, պունլարըն թարիֆ էթտիյի մուալիճէ իսէ եարայը տահա գիյատէ ազտըրտը . եարը պէլինտէն աշաղըլը պիւսպիւթիւն չիւրիւչիւպ, ճիրահէթէ թահվիլ օլտու : Թապիսլէր պիւսպիւթիւն ումիտլէրինի քէսիլը իքէն, եինէ մուալիճէ էթմէքտէն Փարիզ կէլմէգլէր խտի . հալ պու քի տիչարըսընը թիմար էտիպ կէօգէտիր իքէն, իլլէթ իչէրլիյէ ուրտու, գուրտլանտը, սայըսըգ գուրտլար հասըլ օլուպ, պաղըրսագլարը սապատըլաըգարընտան, իտրար վէ ամէլ էօլլարը պիրպիլինէ գարըչըպ, չէտիտ պիր սանճըլա պիւթիւն էթլէրի չիւրիւչէրէք, մէքրուհ պիր գօգու եալընըգ օտայատէյիլ, իլլա էթրաֆա տախի եայըլըր ըտը : Պիչարէ խասթէ պուզա կիպի պաղըրըր, ֆիրեատը ալիւքէ չըգար ըտը, վէ վիճուտի իքի տիւրիւչէ թէպտիլ օլուպ, եարըտան էօգարըսը, գուրուլուպ չէքիլիպ, տէրի իլէ կէմլքտէն իպարէթ օլմուչուտու, վէ աշաղըսը, խուսուսա այագլարը վէ գալչալարը իքի թուլում կիպի չիւմիլ խտի :

Թապիսլէր կէրէք մուալիճէ էթտիքճէ իլլէթին ազտըղընը կէօրիւպ, վէ կէրէք պէտ գօգուսունա թահամիւլ էտէմէյիւ, կէրի չէքիտիքլէրի սէպէպիւչին փատիչահ զագէպէ կէլէրէք, նիչէլէրինի տիւրլիւէպլէթլէր իլէ թէլէֆ էթտիրտի : Լաքին պունլարէպլէրի սիրիսի էօլլում գօրգուսունտան ճէսարէթէ կէլիւպ, չէօյլէ սէօյլէտի, չէվգէթլու փատիչահըմ,

էյէր քի սէն Ալլահտան կէլէն պու իլլէթէ , ինսան մարիֆէթիլլէ չարէ օլուր զանն էտէրսէն , իֆրաթ եանըրսըն , պու հիլլէթ թաալիաթ իզթիզաարնտան զուհուր էթմիլ , վէ հէքիմ մարիֆէթիլլէ թիմար գապուլ էտէր իլլէթլէրտէն տէյիլ տիր : Խաթըրընա կէթիլ պիր քէրրէ քի , Ալլահըն գուլարը Փազըր քրիսթիյանլարա նէլէր եալտըն , նէլէր չէքտիրտին , վէ օնլարըն աինինէ գարչը նէ գատար տիւլմէնիլքիլէր իպրազ էթտին . օ վազըթ քիմէ միւրաճաաթ էթմէլի , վէ քիմտէն չարէ արամալը օլտուղունու անլարսըն : Վագասա ախէր թապիսսլէրէ էթտիլին կիպի , պէնի տախի հէլաք էտէ պիլիբսին լաքին պէօյլէլքիլէ թապիսլէր սէնի էյի էթմէյէ գատըր օլամագլար , տէտի :

Կաղերիոս Մաքսիմիանոս պու սէօզլէրի իլլէթտիլլինտէ , քէնտինէ կէլիպ ինսան օլտուղունու անլատը , վէ իլլէթին զարալընտան , վէ աղըրլարըն շիտտէթիլլինտէն մաղլուպ օլուպ , Ալլահըն զագէպլինէ ուղրատըղընը թանըտը , խաթա էթտիլլինի թագրիլ վէ քիլիսէյէ հիմնէթ , վէ քրիսթիյանլարա սիյաննէթ էթմէյէ ազիմ ֆիրեատ ըլա վատ էթտի , վէ Ֆիլվազը քրիսթիյանլարը խըրփալամայըպ , հէր վէճհիլէ քէնտի հալլէրինտէ րահաթ պըրագմայա ֆէրման պույուրտու :

Լաքին օնուէն թէօպպէսի տէ , Անտիոքոս փատիչահըն թէօպպէսի կիպի , էթտիլլի զուլումլարըն աֆվընը Ալլահտան արմայա քեաֆի օլմայըպ , թամ պիր սէնէ չէքտիքտէն սօղրա , սէրի սէֆիլ էօլտիլ :

Ալլահըն հիքմէթլի ատալէթլինի կէօրէճէք Կի-

ոկղէտիանոս պազը գալըր : Պու փատիչահ տախի քէլալիք Կաղերիոս Մաքսիմիանոսուն էօրֆիլլիւ հալինտէն , թաճընը թախթընը թէրք էտիպ , (303) ատի պիր ատէմ կիպի փէսի փայէ էօմիւր սիւրտիլլիւ էսնատէ . Կոստանդիանոս Հէրքուլէոս Մաքսիմիանոսու տէֆ էթտիքտէն սօղրա , (310) օնուէն թաալիլլէրլինի տախի հէր մահալտէն գալտըրըպ , երրթսընլար վէ աթսընլար տէյի էյի էթմիլ իտի , անճագ Հէրքուլէոսուն րէսմի , էքսէրի թաալիլլէրտէ Կիոկղէտիանոսուն րէսմի իլլէ պիրլիքտէ չէքիլմիլ պուլունտուղունտան , պիրլինէ օլան հագարաթ օ պիրլինէ տէ տօղուհուր ուտու : Կիոկղէտիանոս հիլ պիր փատիչահա վազը օլմամը պէօյլէ պիր րէզալէթին քէնտիսինէ հալի հայաթընտա վազը օլտուղունու կէօրիւպ , զաթէն տախի , եանի (304) սէնէսինտէն պէրի պիր աղըր խաթէլլիքտէն չուրուրունա խալլէ կէլիպ , արատա պիր զիհնինի զայպ էտէր օլտուղունտան , պու րէզալէթ տախի (313) իւթէ կէլալլինտէ , պու իքի տիւրլիւ քէտէրէ տայանամայըպ , էօլլիւմիլ իրթիքեապ էթտի : Կէճէ կիւնտիւզ րահաթ եիւզիւ կէօրտիլլիւ եօղուտու , նէ ույգու ույուր , նէ թաամ էտէր , իլլա աղլար , պըզլար , կէօպլէրինտէն սէլ կիպի եալլար ագարըտը : Օ տէրէճէ րահաթսըզ ըտը քի , քէնտինի եէրտէն եէրէ չարփար ըտը , վէ պէօյլէճէ պու տէրտիլլինտ փատիչահ եիրմի սէնէլլէք տէմու տէ վէթտէն այրըլըպ , փէսի փայէ պիր ատէմ սըրասընա կէչիպ , ճիւմիլէ ալէմ էօնիւնտէ , րէզիլ օլուպ , վէ էօմրիւնտէն օսանըպ , նիհայէթ քէտէրտէն վէ աճըգտան

էրկէրէք, տիւնեատան սէֆիւ իզայէ էթմէյէ
գաստ էթտկիտինին Րօմա թախթընա կէչտկինի
իլիթտիքտէն սօղրա . սէֆիլէէ էօլտիւ :

Տ Ո Ւ Ա .

Են սուրբ Թէոդիտոն , սէն քի թա չօճուգ
չաղընտան Ալլահա խըզմէթ էթմէյէ պաշլատըն ,
վէ պէօյիւտիւքճէ խայր ամէլէրինի վէ սէվապէրի-
նի արթըրտըն , վէ ագըպէթ Յիսուս Քրիստոսուն
աչընա ազիմ մէթանէթ իլէ տիւրիւ տիւրիւ խ-
քէնճէլէր շէքտիքտէն սօղրա , գանընը տախի տէօ-
քէրէք էօմրիւնիւ ֆէտա էթտին , սէն ազիմ շէ-
ֆաաթընդա Ալլահտան պիգէ պու քէրէմի պըվէր
քի , շիմտկյէ գատար ճանըմըզըն սէլամէթինէ մու-
գայյէթ օլմատըղըմըզա թէօվպէ էտիպ , վէ սէնին
իպրէթինտէն զայրէթէ կէլիպ , վէ էարտըմընտան
գուվվէթ քէսպ էտիպ , պու էն ազիմ վէ էն իգ-
թիզաը մասըահաթըմըզը սըրայա գօմայա պաշլա-
յալըմ : Աէն Ալլահ գօրգուսունու վէ գարտաչ մու-
հապէթինի գալպիմիգտէն էքոիք էթմէ քի , նէ Ալ-
լահա , նէ տէ գարտաչըմըզա գարըը ասլա կիւնահ
իլլէմէյէլիմ : Աէն քի մուխաթարատա պուլունան
էէտի պաքիրէլէրէ տուայըլա իմոատ էթտին , վէ
տուան գապուլ օլընտուզու իշին Ալլահա թէչէք-
քիւր էթտին , պիզիմ տէ մուխաթարատա պուլու-
նան ճանըմըզ իշին էօյլէ գուվվէթիլ պիւր տուայըլա
իմոատ էյէ : Աէն գան տէօքտիլիւն վազըթ հէմ-

չէ հիրէլէրինի թէսէլի էթմէք զայրէթինտէ օլարագ
 կէօյտէն օնլարա եարտըմ էթմէք իւղէրէ վերային
 սէօլ մուճիպինճէ, պու շէհիրէ, վէ սէվիլիւիւ հէմ
 շէհիրիէրինէ վատ էթտիլին հիւանիւ նազարը վէ
 հիւմէթի իճրա էլլէ : Սէն պու տիւնեանըն ճէֆա
 լէրինէ տայանմայա Սլլահտան պիղէ գուվիթ ա
 լըվէր քի, սէնին կիպի գանըլա մարտիրոս օլմազ
 սազ, պարի սապըըմըլ ըլա մարտիրոս օլուպ, սէ
 նին իլէ պիլիքտէ ճէննէթ տէվէթինէ լայըզ օլա
 լըմ, ամին :

Պու թարիխտէն սէքսէն սէնէ գատար ազտէմ
 ճէ թէրբի տիւնեա իյլէյէն էնգարէլի ֆէտիճի օլու
 հօճա նամը իլէ մարուֆ օլան ալիմին դաթօլիկ մէ
 սէպինին ֆէրայիղ տէնիյէսինի շամիլ գալէմէ ալ
 տըլը պէյիտ մէշուրի ճիւմլէնին իստիֆատէսինէ
 մուճիպ օլմազ վէ միւթէվէֆայը մուսաիլէյին րու
 հի բահմէթի հազ իլէ եաթ գըլընմազ իւղէրէ իւ
 պու բասէլէնին զիյրինէ տէրճէն թապ իթտիրիլի
 տիր :

Մէվլամ գատիմ խալգ էթմիւ տիր ճանըն պիր իհ
 տասը օլմազ

Թասվիլի թէշպիհաթը տըր՝ ալասը էթնասը օլմազ
 Պէնի ատէմ ճիւնհասընտան՝ ճէսէթէ էօլիւմ հէօքի
 օլունտու

Սապի աքիլ, փիւր իթթիար էօլիւր՝ հիչ սըրասը
 օլմազ :

Սատըզ էվլատ իսապիլէր՝ ճէննէթին վարիսի անճա
 Պու բահը սէլամէթի տիւլիւնմէյէնին անտէն մի
 բասը օլմազ

Քիլիսէ պիր ճէսէթ տիր նասիպի պիր տիր պաշտա
 պիր

Պաշա իթասլէնթ օլմայան քէնտինին էգասը օլմազ :

Նուհ փէղամպէր կէմիսինին թէշպիհաթը տըր քիլիսէ
 Անտէ խըֆու օլմազսա պիր ճան զազատան խէլա
 սը օլմազ

Իւճիւրէթի խայրրի ամէլին դաթօլիկ տինինէ՛ մախւ
սուս

Խարըճ օլան տին ղայրէթին՝ ճանա պիր Փայտէսի
օլմազ :

Եագըզ քէպաիր կիւնահ՝ օլուրսա Փագաթ պիր
ճանտա

Պօշ հէր կիւն սէօյէսէ պիրէ գասուլ տիւսաը օլմազ
Գուսուրսուզ ինսան օլմազ հիչ թէօպէքեար օլսա
կէրէք տիր

Էթրաֆիչ ալֆ օլան ճիւնհանըն ասլա տաւասը օլ
մազ :

Տաւա սիւրմէ Փէթտան իլէ քէնտինի թէլպիտէն
սագըն

Թէլպիտին աղղընտա հիչ պիր տօղրու Փէթփասը
օլմազ

Թէվէքքիւլ օլ տինտէ գավի եիւրէքտէն Մէվլայը սէվ
Տին , Ումիտ , Մուհապպէթ ճէննէթին ղայրու ճատ
տէսի օլմազ

Թարիգաթ , գանուեն , նասիհաթ՝ թէնպին նամուս
եիւքիւնի

Իլլա սու իւչտէ թէմամ տըր՝ սուենլարսըզ էտասը
օլմազ

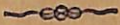
Տիյնէնմէզսէ սու սէ յիթլէր՝ կիւճէնիպ սիքութ իյիմէ
Հէր քիչլինին տիյնէմէյէ պաչըճա սէվտասը օլմազ :

Իւլֆէթ իթմէ հէր ասէմ իլէ՝ էտէրտէն միգաճը
գուլլան

Մէզագա սայմազսա եարան մէճիսին սէֆասը օլմազ
Պիր Փիթնէ թէվազու իլէ՝ ալէմէ եարար օլմա վար
Մէրամ իճրա օլուր ամմա ախրէթէ վէֆասը օլմազ :

Հագզ իւղէրէ քեար իտէնտէ կիւճիւլէ իտարէ էտէր
Տինտար ալիմ սահիպլինին՝ փէք չօղտա աղճէսի օլմազ
Նատիմիմ հէր նօգսանըմտա՝ վար իսէ գուսուրում
սէօյէ

Նատան տէյիլիմ քի տէսէմ հօճանըն հօճասը օլմազ

ԻԽԹԱՐ

Իշգու հիբեայէնին մապատընտա օլան շիրին
եէտինճի պէյթինին իքինճի սաթըրընտաքի օլան
սայճալս լուղէթ ույճալս օլաճաղ ալը :

15776

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542283

27 JUL 2013